

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 400 fr. per jaar.

Postcheckrekening Nr 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

Het vonnis, dat de scheiding van tafel en bed uitspreekt, heeft terugwerkende kracht tot op de dag van het instellen van de eis, wat de scheiding van goederen tussen echtgenoten betreft

1. In een vorig artikel (Rechtskundig Weekblad, 1953, kol. 354 e.v.) hebben we de vraag behandeld, of het vonnis, dat de scheiding van tafel en bed uitspreekt, al dan niet terugwerkende kracht heeft tot op de dag van het instellen van de eis, wat de scheiding van goederen tussen de echtgenoten betreft. Alle argumenten pro en contra, aangehaald door doctrine en rechtspraak, werden verzameld en afzonderlijk besproken. Herinneren we er hier slechts aan, dat er geen enkel doorslaggevend of onaanvechtbaar argument tegen de terugwerkende kracht bestaat, terwijl voor de retroactiviteit heel wat te zeggen is. We kwamen toen tot het besluit, dat artikel 266bis, dat de terugwerkende kracht inzake echtscheiding bevestigt, op grond van de bedoeling van de wetgever, ook op de scheiding van tafel en bed toepasselijk is.

Sedertdien vond de door ons verdedigde stelling nieuwe aanhangers (Fédération des notaires de Belgique. Travaux du Comité d'études et de législation. Année 1052, p. 269-282; eveneens voor de terugwerkende kracht : een vonnis van de Rechtbank te Luik, 13 november 1951, Jur. Liège, 1951-1952, p. 222) en tegenstanders (Revue crit. jur. belge, 1956. Examen de jurisprudence, 1952 à 1955. Régimes matrimoniaux, par Piret et Pirson, n° 5, p. 62-65). Deze laatste halen twee arresten in dezelfde zin aan van het Hof van Beroep te Brussel : 3 juli 1951 en 9 december 1953, s. 1. Zie ook : Rechtbank Brussel, 5 mei 1955 (J.T. 1955, p. 642). Prof. R. Dekkers, in zijn «Précis de Droit civil belge», I, 309, voetnoot 1, vermeldt eerst de gangbare mening, volgens welke er geen terugwerkende kracht zou zijn, maar merkt daarbij onmiddellijk op dat de bestaansredenen van artikel 266bis zowel voor de echtscheiding als voor de scheiding van tafel en bed gelden.

2. Thans zullen we wat dieper gaan en de wording van artikel 266bis aan een grondig historisch onderzoek onderwerpen. In ons vorig artikel verklaarden we artikel 266bis op de scheiding van tafel en bed toepasselijk op grond van de duidelijke wil van de wetgever. We handhaven deze stelling, die, zoals blijken zal, historisch volkomen te verantwoorden is.

3. Het nieuwe artikel 266bis werd ingelast in het

Burgerlijk Wetboek door artikel 7 van de wet van 14 december 1935 : wet tot wijziging van de rechtspleging inzake echtscheiding en scheiding van tafel en bed (Titel VI van het Eerste Boek van het B.W.), verschenen in het Belgisch Staatsblad van 16 en 17 december 1935, kol. 7918. Merken we terloops op, dat de titel de scheiding van tafel en bed omvat, waardoor de mogelijke toepassing van artikel 266bis op de scheiding van tafel en bed a priori niet uitgeschakeld wordt.

Laten wij nu achtereenvolgens de bescheiden en handelingen van de Senaat en de Kamer naderbij beschouwen.

4. Bescheiden van de Senaat.

a) De wet van 14 december 1935 gaat terug op een ontwerp, ingediend door de regering en dat werd voorbereid door de Raad voor Wetgeving (Conseil de Législation) : «Projet de loi modifiant la procédure en matière de divorce et de séparation de corps» (wetsontwerp n° 51, 1922-1923). Van artikel 7 van de wet van 14 december 1935 (dit is het huidige artikel 266bis B.W.) is hierin geen enkel spoor te vinden. Merken we op dat artikel 7 van dit ontwerp (dit wordt later artikel 8 van de wet van 14 december 1935) een groot aantal van zijn nieuwe bepalingen op de scheiding van tafel en bed toepasselijk verklaart; in het rapport van de Conseil de Législation heet het (laatste alinea, § 5) : «L'article 7 étend à la séparation de corps certaines des dispositions nouvelles de la procédure en divorce, qui ont pour but d'en assurer la bonne marche.» Artikel 7 van het ontwerp zegt inderdaad : «Aan artikel 879 (dat handelt over de rechtspleging inzake scheiding van tafel en bed) van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering wordt de volgende bepaling toegevoegd : de artikelen 238bis, 252 tot en met 249, 251 tot en met 253 (252 zal in de loop van de debatten worden weggelaten) en 262 van het B.W. zijn erop toepasselijk».

b) Zeer merkwaardig voor het vraagstuk dat ons bezig houdt, is het verslag, dat door de Senaatscommissie voor Justitie over het ontwerp wordt gemaakt (n° 16, 1923-1924). Hier duikt inderdaad de idee van de

terugwerkende kracht voor het eerst op. De commissie stelt voor de voornaamste beschikkingen van de Franse wetten van 18 april 1886 en van 26 juni 1919 aan het Belgisch wetboek aan te passen. Na het nieuwe artikel 266 (later wordt dat artikel 6 van de wet van 14 december 1935) te hebben voorgesteld, gaat het verslag verder (p. 10): « A quoi il conviendrait d'ajouter un nouvel article: article 267: le jugement ou l'arrêt définitif remontera, quant à ses effets entre époux, au jour de la demande. Mais, en ce qui concerne les tiers, il ne produira effet que du jour de la transcription. » Over de reden van deze toevoeging vernemen we geen woord. We stellen ons dan onmiddellijk de vraag of dit amendement (dat later het artikel 266bis zal worden) ook op de scheiding van tafel en bed slaat. Indien dit het geval is, dan zou dit nieuwe, door de commissie voorgestelde artikel, in de lijst der artikels, die ook op de scheiding van tafel en bed toepasselijk zijn, moeten opgenomen worden. We bedoelen de lijst, die voorkomt in artikel 7 (dit is artikel 8 van de wet van 14 december 1935) van het oorspronkelijk ontwerp (supra). Bij dit artikel 7 wordt echter in het verslag van de Senaatscommissie het volgende opgemerkt (p. 9): « Cela ne va-t-il pas de soi et est-il bien nécessaire d'opérer ces ricochets d'un code à l'autre. Ne craint-on pas d'entamer ainsi par des répétitions et des rappels qui se multiplient dans certains chapitres, les qualités de sobriété et de précision qui caractérisent notre Code civil? Nos tribunaux sont censés suffisamment connaître les textes légaux qu'il s'agit d'appliquer, que ceux-ci figurent dans le Code civil ou dans le Code de procédure civile. » Indien ik goed begrijp, betekent dit dat volgens de commissie van Justitie, de toepasselijkheid van de artikels op het ontwerp op de scheiding van tafel en bed zo vanzelfsprekend is, dat zij niet eens meer in een speciaal artikel in het B.W. dient te worden herhaald. Hernemen we inderdaad de draad van de redenering: het oorspronkelijk ontwerp bevat nieuwe regels over de echtscheiding (artikelen 1-6); ditzelfde ontwerp eindigt met de uitbreiding van dertien van deze regels op de scheiding van tafel en bed (artikel 7) door het toevoegen van een nieuwe zin bij artikel 879 W.B.R., dat handelt over de procedure inzake scheiding van tafel en bed; de Senaatscommissie vindt deze toevoeging overbodig: « Cela ne va-t-il pas de soi? » M.a.w., elk artikel van het ontwerp en dus ook het door de commissie voorgestelde artikel over de retroactiviteit zou toepasselijk zijn op de scheiding van tafel en bed. Is dat geen ernstig argument tot staving van onze stelling?

Echter, de zo juist aangehaalde passus wordt eerder duister, wanneer gezegd wordt: « et est-il bien nécessaire d'opérer des ricochets etc.? ». In de loop van zijn commentaar (supra) houdt de verslaggever staande dat de opsomming van artikel 7 van het ontwerp een overbodige herhaling (« répétition », « rappel ») is: wat eenmaal in het B.W. voorkomt, moet geen tweede keer in het W.B.R. worden herhaald. Hier is de voorzitter-rapporteur der commissie, graaf Goblet d'Alviella, op een verkeerd spoor: er is hier hoegenaamd van geen enkele herhaling sprake. De senator stelt de zaken voor alsof het ontwerp nieuwe procedureregels inzake echtscheiding en scheiding van tafel en bed inhoudt, die zekere artikels van het B.W. vervangen (artikelen 1-6) en die daarenboven nog eens (artikel 7) in het W.B.R. (onder de titel: « Over de scheiding van tafel en bed en de echtscheiding ») worden opgenomen. Dit strookt geenszins met het ontwerp: daarin worden nieuwe procedureregels betreffende de echtscheiding geformuleerd en in het laatste artikel 7 wordt een reeks van dertien van die

regels ook op de scheiding van tafel en bed toegepast verklaard. Artikel 7 heeft dus wel een reden van bestaan en is niet de minste herhaling van een tevoren uitgedrukte norm. Allicht stond het de verslaggever der commissie niet duidelijk voor de geest wat de betekenis was van de woorden: « aan artikel 879 van het W.B.R. wordt volgende bepaling toegevoegd... » (artikel 7). Artikel 879 handelt over de scheiding van tafel en bed: « La cause (nl. de scheiding van tafel en bed) sera instruite dans les formes établies pour les autres demandes et jugées sur les conclusions du Ministère public ». Door de hierboven vermelde toevoeging aan artikel 879 W.B.R. worden zekere artikels van het ontwerp ook toepasselijk op de scheiding van tafel en bed, wat duidelijk in het verslag van de Raad voor Wetgeving te lezen staat: « L'article 7 étend à la séparation de corps certaines dispositions de la procédure en divorce... ». De Senaatscommissie schijnt dit, zoals uit het verslag blijkt, uit het oog verloren te hebben, waardoor het duistere van haar commentaar meteen verklaard wordt.

Een eigenaardig staaltje van uit de lucht gegrepen critiek is, steeds in hetzelfde verslag (p. 8) te lezen: « A propos de l'article 238 bis, un membre fait observer que c'est le seul article du projet qui s'applique à la séparation de corps et, par suite, qui justifie dans le titre la double appellation de projet de loi modifiant la procédure en matière de divorce et de séparation de corps... ». Dit is werkelijk te sterk. Waar haalt het lid dit vandaan? Niet één, maar welgeteld dertien nieuwe artikels zijn volgens het ontwerp van de Raad voor wetgeving op de scheiding van tafel en bed toepasselijk: 239bis, 242 tot en met 249, 251 tot en met 253 en 262 (artikel 7 van het ontwerp).

Nog een laatste opmerking in verband met de door de commissie voorgestelde toevoeging. Dit voorstel luidt: « Artikel 267 — le jugement ou l'arrêt définitif remontera, quant à ses effets entre époux au jour de la demande... ». Daarbij verwijst de commissie naar de Franse wetten van 18 april 1886 (D.P., 86, 4. 27) en van 26 juni 1919 (D.P., 19. 4. 329). De eerste van die wetten spreekt van de retroactiviteit, die ons bezig houdt: artikel 252, i.f., C. c.: « Le jugement dûment transcrit remonte, quant à ses effets entre époux, au jour de la demande ». Betreft deze terugwerkende kracht de persoon der echtgenoten of hun goederen of allebei? De Franse tekst is op dit punt niet duidelijk, maar de Franse rechtsleer, steunend op het verslag van de Franse Senaat, verklaarde de tekst in de zin van de terugwerkende kracht wat de goederen betreft (Baudry-Lacantinerie: *Traité*, IV, 241: « Malgré la généralité des termes de l'article 252 i.f. il nous paraît certain que le législateur n'a en vue que les effets du divorce relatifs aux biens des époux, et non ceux relatifs à la personne... »). Bij de Franse wet van 16 juni 1919 werd de tekst terecht verduidelijkt, door toevoeging van de woorden « en ce qui concerne leurs biens: article 252 C.c., fr. i.f.: « L'arrêt ou l'arrêt définitif remonte, quant à ses effets, entre époux en ce qui concerne leurs biens au jour de la demande... ». Onze Belgische commissie schijnt dit verschil tussen de oude (1886) en de nieuwe (1919) Franse tekst niet scherp waargenomen te hebben en stelt (1923), jammer genoeg, een artikel voor, waarin de woorden « en ce qui concerne leurs biens » ontbreken. Deze belangrijke zinsnede zal slechts later worden opgenomen, nadat het gebrekkig opgestelde voorbeeld niet zonder reden in de loop van de debatten aan scherpe critiek was onderworpen.

Een eerste positief besluit kunnen we, niettegenstaande de verwarde en oppervlakkige uiteenzetting, toch formuleren: het art. 266bis gaat rechtstreeks terug

op de Franse wetten van 1886 en 1919. Er wordt niet voorgesteld het amendement (266bis) op te nemen in de lijst der beschikkingen, die op de scheiding van tafel en bed toepasselijk zijn (artikel 7): dit hele artikel is volgens de commissie overbodig, want « Cela ne va-t-il pas de soi ? »

c) De verschillende ingediende amendementen op het wetsontwerp, n° 86 (1922-1923), n° 100 (1922-1923) en n° 83 (1923-1924) slaan niet op de terugwerkende kracht van het vonnis, dat de echtscheiding of de scheiding van tafel en bed uitspreekt.

d) De tekst, in eerste lezing door de Senaat aangenomen (n° 98, 1923-1924), omvat: « Artikel 6bis nieuw: de volgende bepaling wordt aan het B.W. toegevoegd, waarvan zij artikel 266bis zal uitmaken: het eindvonnis of het eindarrest zal, wat zijne gevolgen tusschen de echtgenooten betreft, tot op den dag van den eisch terugwerken. Echter, wat derden betreft, zal het slechts van kracht zijn vanaf den dag zijner overschrijving. » In het aangenomen artikel 7 (dit is artikel 8 van de wet van 1935) wordt dit nieuwe artikel 6bis niet vermeld.

e) Amendement n° 99 (1923-1924). Projet de loi modifiant la procédure en matière de divorce et de séparation de corps. Amendements présentés par le gouvernement au texte adopté par le Sénat au premier vote: « ... artikel 6bis nieuw: de woorden « wat zijne gevolgen tusschen de echtgenooten betreft: te vervangen door: « wat zijne gevolgen tusschen de echtgenooten ten aanzien van hunne goederen betreft... ».

5. Behandelen we nu de handelingen van de Senaat.

a) Vergadering van 20 februari 1924.

M. Ryckmans (p. 515): « Il y a un amendement... qui porte que le divorce sortira ses effets à partir du jour où l'instance en divorce a été introduite (in werkelijkheid spreekt het amendement niet over echtscheiding: « le jugement ou l'arrêt définitif remontera... » (supra). De voorgestelde tekst sluit de toepasselijkheid van het amendement op de scheiding van tafel en bed niet uit.) « Je croyais cependant que nous avions fini avec la rétroactivité de nos dispositions légales, et voilà un nouvel amendement qui tend au même objet. »

M. le comte Goblet d'Alviella, rapporteur (p. 515): « Cet amendement n'est pas de moi. Il est emprunté à la dernière loi française (dit is niet helemaal juist. Zoals we hebben aangetoond (n° 4b) gaat de tekst van het amendement eerder terug op de voorlaatste Franse wet (18 april 1886) en niet op de laatste (26 juni 1919).. et je l'ai soumis à la commission de la justice... C'est un amendement qui n'est que la reproduction d'une disposition admise par le Sénat français (bedoeld wordt de Franse wet van 18 april 1886) et qui s'imposait comme une impérieuse nécessité. »

M. Ryckmans (p. 515): « ... Savez-vous ce qui peut arriver avec cette belle rétroactivité? Ce divorceur peut aller se marier à Gretna-Green, — c'est le mariage écossais que vous connaissez, — puis revenir en Belgique avec femme et enfants. Et, quand le Ministère public voudra le poursuivre pour bigamie, il lui répondra qu'il faut attendre, car, en vertu de la rétroactivité il n'y aura pas eu bigamie si le divorce est prononcé... Cet homme serait marié légalement si le divorce était prononcé, et les enfants qu'il aurait seraient des enfants légitimes. Si le divorce n'était pas prononcé, cet homme deviendrait bigame après deux ou trois ans et les enfants seraient adultérins. » (Deze redenering steunt op het ontbreken van de critieke

woorden « en ce qui concerne leurs biens » in de tekst van het amendement. Op te merken valt, dat Graaf Goblet, die dit amendement in het verslag inlaste, op de critiek van senator Ryckmans niet weet te antwoorden. Gelukkig zal de Minister van Justitie op de vergadering van de volgende dag de toestand komen redden.)

b) Vergadering van 21 februari 1924.

M. Masson, Ministre de la Justice (p. 517): « Pour dissiper toute confusion, permettez-moi une rectification: je n'ai pas voulu, hier donner un démenti à l'honorable Comte Goblet d'Alviella, sans avoir vérifié la loi française; je l'ai fait; or, elle dit que la rétroactivité s'appliquera, non pas aux personnes, mais aux biens. (De minister heeft bijgevolg de Franse wet van 1919 geraadpleegd.) Autant la rétroactivité pour les personnes serait déraisonnable, autant pour les biens elle est légitime. Cette mesure a pour objet de sauvegarder le patrimoine de la femme et des enfants. Comme l'honorable Comte Goblet avait eu le texte de la loi française sous les yeux (Graaf Goblet d'Alviella steunde op de Franse wet van 1886), je ne me suis pas fié à ma mémoire. »

Er wordt vervolgens aangetoond aan M. Ryckmans, dat zijn hele betoog op een vergissing steunt.

M. Ryckmans (p. 518): « Ce n'est cependant pas de ma faute si la Commission de la Justice laisse passer et approuve un rapport dans lequel il y a des erreurs pareilles. »

M. le Comte Goblet d'Alviella (p. 518): « Voulez-vous que je vous donne lecture de l'article 252 de la loi française: « L'arrêt ou l'arrêt définitif remonte, quant à ses effets, entre les époux, en ce qui concerne leurs biens, au jour de la demande. Mais il ne produit d'effet au regard des tiers, que du jour de la transcription. » (Dit is thans plotseling de tekst van de Franse wet van 1919 !)

c) Vergadering van 26 februari 1924.

Het amendement van Graaf Goblet wordt even aangehaald (p. 544), zonder dat we iets nieuws vernemen over de inhoud.

d) Vergadering van 27 februari 1924.

M. le Président (p. 552): « La commission propose un article 6bis nouveau ainsi conçu: article 6bis: La disposition suivante est ajoutée au Code civil, dont elle formera l'article 266bis: le jugement ou l'arrêt définitif remontera, quant à ses effets entre époux, au jour de la demande. » (Ondanks de tussenkomst van Minister Masson in de parlementaire debatten, heeft men, wanneer het ter stemming aankomt, uit het oog verloren de critieke woorden « en ce qui concerne leurs biens » in het amendement op te nemen. Daarom zal de Minister, die de toestanden een tweede keer komt redden, een amendement indienen, waarover, op de vergadering van 18 maart 1924, zal worden gestemd.) « Mais, en ce qui concerne les tiers, il ne produira effet que du jour de la transcription... Cet article, mis aux voix par assis et levé, est adopté. »

Artikel 7 van het ontwerp wordt goedgekeurd zonder discussie, zonder dat artikel 266bis er in opgenomen wordt.

e) Vergadering van 18 maart 1924.

Er wordt in tweede lezing over het ontwerp gestemd. Naar aanleiding van artikel 6bis wordt een amendement door de regering ingediend (supra n° 4, e), waarbij Graaf Goblet d'Alviella zich aansluit en dat definitief wordt aanvaard. Na de stemming over het ontwerp in zijn geheel wordt het ontwerp naar de Kamer verzonden.

6. Behandelen we nu de bescheiden van de Kamer.

Het door de Senaat overgemaakte ontwerp (n° 168, 1923-1924) wordt besproken in het verslag opgemaakt door de heer Pierco (n° 318, 1923-1924). Hierin vinden we geen woord over de terugwerkende kracht van artikel 266bis. Het verslag beperkt er zich toe te verwijzen naar de rapporten van de Raad voor Wetgeving en van de senatoriale Commissie voor Justitie en de behandeling in de Senaat. Het amendement n° 264 (1928-1929) betreft niet de terugwerkende kracht.

7. De handelingen van de Kamer brengen ook niets nieuws. Op de vergadering van 4 december 1935 wordt de discussie geopend. Niemand vraagt echter het woord. De artikelen 7 en 8 (artikel 7 voert 266bis in en artikel 8 breidt zekere nieuwe regels betreffende de echtscheiding uit tot de scheiding van tafel en bed) worden zonder meer aangenomen. p. 116).

Op de vergadering van 5 december 1935 grijpt de hoofdelijke stemming plaats, waarbij het ontwerp definitief wordt aangenomen (p. 138).

Als besluit kunnen we dus zeggen dat de documenten en de annalen niet het minste licht werpen op ons vraagstuk.

8. Uit het onderzoek van de handelingen en bescheiden van Kamer en Senaat blijkt dus dat artikel 266bis rechtstreeks uit Frankrijk werd geïmporteerd. In het verslag van de Senaatscommissie voor Justitie, waarin de idee van de terugwerkende kracht voor het eerst oprijst, is niet eens een motivering te vinden. Het enige argument voor de terugwerkende kracht van artikel 266bis lezen wij in de discussies van de Senaat, waarin door de heer Masson, Minister van Justitie, gezegd wordt: « Cette mesure a pour objet de sauvegarder le patrimoine de la femme et des enfants. » Men wil dus een misbruik, dat zowel bij echtscheiding als bij scheiding van tafel en bed voorkomt, uit de weg ruimen. Het is nu volkomen ondenkbaar, dat de wetgever een bepaald misbruik inzake echtscheiding wilde uitschakelen, en tegelijkertijd datzelfde misbruik, maar dan inzake scheiding van tafel en bed, wilde laten voortbestaan. Onze tegenstanders antwoorden hierop: alles goed en wel, maar er is geen tekst. Deze redenering kunnen we zonder moeite ontzenuwen door naar hetzelfde rapport van de Senaatscommissie te verwijzen, waarin, zoals we zagen, het toepasselijk verklaren in een tekst van de nieuwe regels inzake echtscheiding op de scheiding van tafel en bed als overbodig wordt beschouwd: de inhoud van artikel 7 van het ontwerp (dit is artikel 8 van de wet van 1935) is toch vanzelfsprekend, zegt het verslag.

Wel moeten we toegeven, dat de wet slordig werd opgesteld en dat een uitdrukkelijke verklaring elk misverstand zou vermeden hebben. Het door onze tegenstanders steeds aangehaalde tekstargument vervalt echter op grond van de voorbereidende werkzaamheden. Het voorafgaande onderzoek doet ons ook een volkomen nieuw, ditmaal historisch argument aan de hand. Immers, het amendement gaat terug op de Franse wet:

a) Rapport van de Senaatscommissie: art. 266bis wordt voorgesteld na de woorden « ...voici comment il semble qu'on pourrait adapter à notre code les dispositions essentielles des lois françaises du 18 avril 1886 et du 26 juin 1919 » (Senaat, Bescheiden n° 16, 1923-1924).

b) Verklaringen van Graaf Goblet in de Senaat: « ...Cet amendement... est emprunté à la dernière loi

française... C'est un amendement qui n'est que la reproduction d'une disposition admise par le Sénat français... » (Senaat, Handelingen, 20 februari 1924, p. 515).

c) Verklaringen van de Heer Minister Masson, Minister van Justitie: « ...La loi française... dit que la rétroactivité s'appliquera non pas aux personnes, mais aux biens... Comme l'honorable Comte Goblet avait eu le texte de la loi française sous les yeux... » (ibidem, 21 februari 1924, p. 517).

d) Voorlezing in de Senaat van de Franse wet. Graaf Goblet d'Alviella: « Voulez-vous que je vous donne lecture de l'article 252 de la loi française ?... » (ibidem, 21 februari 1924, p. 518).

We zien dus hoe art. 266bis als het ware in gepraefabriceerde vorm, rechtstreeks uit de Franse wet werd overgenomen. We zijn dan ook verplicht, bij volledig gebrek aan andere bronnen, de draagwijdte van het Franse artikel 252, laatste lid, te bestuderen. Nu is de toestand in Frankrijk zo, dat de terugwerkende kracht van het vonnis, dat de scheiding van tafel en bed uitspreekt, steeds werd aanvaard. Deze terugwerkende kracht werd nu, door de wetten van 1886 en 1919, die op hun beurt aanleiding gaven tot ons Belgisch artikel 266bis, bekrachtigd en tot de echtscheiding uitgebreid. Indien de Belgische wetgever dan naar de Franse wet verwijst, en wij logisch willen blijven tot het uiterste, dan moeten wij de terugwerkende kracht betreffende de scheiding van tafel en bed aanvaarden. Laten we nu, in de volgende paragrafen, de Franse oplossing van ons vraagstuk grondig behandelen.

9. In Frankrijk werd de terugwerkende kracht van het vonnis, dat de scheiding van tafel en bed uitspreekt, door een lange, gevestigde traditie in de rechtspraak aanvaard. (Indrukwekkende bibliografie van deze rechtspraak: Aubry et Rau, Droit civil français, Tome VII, 485, 5°, note 25). Men steunde daarbij op art. 1445 van het B.W., dat het vonnis, dat de scheiding van goederen uitspreekt, terugwerkende kracht verleent. Deze uitbreiding van art. 1445, hoe betwistbaar ook (Rechtsk. Weekblad, 1953, kol. 358), werd door de wetten van 1886 en 1919 definitief bekrachtigd. Het feit, dat de terugwerkende kracht inzake scheiding van tafel en bed steeds werd aanvaard en later wettelijk werd bezegeld, vinden we in de hele Franse rechtsleer uiteengezet:

a) Planiol et Ripert: Traité pratique de Droit civil français, II, n° 673: « Effets de la séparation de corps. Moment auquel les effets se produisent. La dissolution du régime matrimonial et son remplacement par la séparation de biens sont reportés, en ce qui concerne les rapports des époux entre eux, au jour de la demande... Cette rétroactivité du jugement de séparation de corps n'est ordonnée par aucun texte; la jurisprudence l'a admise par extension de l'article 1445 qui édicte une rétroactivité semblable en matière de séparation de biens; cette extension, assez contestable, a été implicitement consacrée, par la législateur quand il a admis, en 1886, la même solution pour le divorce (art. 252) ».

b) Zo ook Professor André Rouast (D.P., 1923, 1, 65, noot): « Une jurisprudence bien établie applique à la séparation de corps la règle édictée par l'article 1445 C.c. en matière de séparation de biens, d'après laquelle le jugement rétroagit au jour de la demande... Cette solution, jadis très contestée, a été implicitement consacrée par les lois du 15 avril 1886 et du 26 juin 1919 qui l'étendent au divorce (C.c. art. 252).

c) Steeds in dezelfde zin: Aubry et Rau: Droit

Civil français, Tome VII, 485, 5°, noot 25 : « La jurisprudence avait, dès avant le rétablissement du divorce, étendu à la séparation de corps, la rétroactivité au jour de la demande établie par l'article 1445 pour la séparation de biens... Cette solution a été consacrée depuis pour le divorce dans l'article 252 i.f. qui peut être invoqué par analogie. »

d) Idem bij Baudry-Lacantinerie : *Traité de Droit civil*, IV, n° 320 : « La séparation de biens résultant accessoirement de la séparation de corps, remonte, quant à ses effets entre les époux, au jour de la demande. Argument article 252, alinéa final. »

e) Ook bij Colin-Capitant : *Traité*, I, 850, wordt de retroactiviteit van het vonnis, dat de scheiding van tafel en bed uitspreekt, vermeld.

10. In het vorige nummer hadden we het over de terugwerkende kracht van het vonnis, dat de scheiding van tafel en bed uitspreekt. Deze traditionele retroactiviteit werd dus door de Franse wet stilzwijgend bevestigd en uitdrukkelijk uitgebreid op de echtscheiding. Dit blijkt uit het commentaar der Franse auteurs bij art. 252, laatste lid (ingelast in de C.c. bij de wet van 18 april 1886 en gewijzigd bij de wet van 26 juni 1919).

a) Planiol et Ripert : *Traité pratique de Droit civil français*, II, n° 621. *Rétroactivité partielle du divorce. Effets pécuniaires* : (p. 493) « ... Cette dérogation à la date des effets du divorce a été inspirée au législateur par la solution semblable que la jurisprudence avait donnée en matière de séparation de corps, par une extension assez contestable de la disposition contenue dans l'article 1445 pour la séparation de biens... Le législateur a cependant édicté cette rétroactivité par souci de protéger la femme contre les dérapages possibles du mari durant l'instance en divorce, et afin que la composition de la masse à partager ne varie pas en raison des lenteurs de la procédure. »

b) Aubry et Rau : *Droit civil français*, Tome VII, 480 : « ... L'article 252 i.f. qui s'exprime ainsi depuis la loi de 1886, transporte au divorce, la solution qu'avait admise la jurisprudence en matière de séparation de corps, par imitation de celle donnée par l'art. 1445 en matière de séparation de biens... »

c) Huc : *Code civil*, II, n° 392. *Du divorce* » ... C'est la rétroactivité admise depuis longtemps quant aux effets de la séparation de corps. »

11. Algemene samenvatting en besluit.

We hebben in deze studie de oorsprong van artikel 266bis van ons B.W. opgespoord. Dit onderzoek leert ons, hoe dit artikel in drie fasen is ontstaan :

a) Eerste fase : de Franse traditie. De terugwerkende kracht van het vonnis, dat scheiding van tafel en bed uitspreekt, gaat, wat de goederen betreft, terug tot op de dag, van het instellen van de eis. Deze regel wordt algemeen door de Franse rechtspraak aanvaard op grond van een weliswaar betwistbare uitbreiding van art. 1445, tweede lid, B.W.

b) Tweede fase : de Franse wettelijke regeling. De Franse wetten van 18 april 1886 en 16 juni 1919 (art. 252, laatste lid) bevestigen stilzwijgend de bestaande rechtspraak inzake scheiding van tafel en bed en breiden de terugwerkende kracht uit tot de echtscheiding.

c) Derde fase : invoer van de Franse regeling (art. 252, laatste lid, wetten van 1886 en 1919) door de Belgische wet van 14 december 1935, waarbij artikel 266bis in het B.W. wordt ingelast (art. 7).

In het licht van deze historische beschouwingen kan men niet anders dan art. 266bis toepasselijk te verklaren op de scheiding van tafel en bed. Weliswaar heeft de Belgische wetgever de toepasselijkheid van art. 266bis op de scheiding van tafel en bed niet uitdrukkelijk in een tekst vermeld. Dit tekstargument vervalt echter om drie redenen :

a) De bedoeling van de wetgever. Men wilde een bepaald misbruik uitschakelen, nl. de vermindering door de man van de te verdelen massa gedurende een hangend geding : « Cette mesure a pour objet de sauvegarder le patrimoine de la femme et des enfants » (Senaat, *Annales*, 21 februari 1924, p. 517). De mogelijkheid van dit misbruik bestaat zowel inzake echtscheiding, als inzake scheiding van tafel en bed, en het is ondenkbaar, dat men een misbruik wilde uitroeien inzake echtscheiding en tegelijkertijd datzelfde misbruik wilde laten voortbestaan, maar dan inzake scheiding van tafel en bed.

b) Art. 266bis werd voor het eerst voorgesteld in het verslag van de Senaatscommissie voor Justitie. In datzelfde verslag wordt de toepasselijkverklaring van een reeks nieuwe artikels betreffende de echtscheiding op de scheiding van tafel en bed overbodig geacht : « Cela ne va-t-il pas de soi ? ». Wanneer het door de commissie voorgestelde artikel 266bis dan niet voorkomt in de lijst der artikels der Belgische wet van 14 december 1919, die op de scheiding van tafel en bed toepasselijk zijn (art. 8), dan kan men het ontbreken daarvan niet inroepen om de uitbreiding van art. 266bis op de scheiding van tafel en bed te verwerpen. We zien niet in waarom er een tekst zou moeten bestaan, wanneer de commissie zelf, die art. 266bis voorstelde, het bestaan van zulk een tekst als overbodig beschouwde.

c) De Belgische wetgever verdiept zich nergens in de bestaansreden van art. 266bis. Slechts terloops komt de betekenis ervan in de Senaat toevallig en heel even ter sprake. Daarentegen wordt stelselmatig — niet minder dan zes maal — naar het Franse artikel 252 verwezen. Dit Franse artikel nu is een stilzwijgende, doch wettelijke bekrachtiging van een traditionele Franse regel volgens welke het vonnis, dat scheiding van tafel en bed uitspreekt terugwerkende kracht heeft. Zo zijn we genoodzaakt te aanvaarden, dat ons artikel 266bis ook op de scheiding van tafel en bed toepasselijk is. Dit op historische grondslag berustende argument lijkt ons van buitengewoon groot belang en stelt veel sterker te zijn dan een uiteraard zwak tekstargument.

Wel spreekt het vanzelf dat nooit een twistvraag zou gerezen zijn nopens art. 266bis indien de wet wat duidelijker ware geweest. We zijn er echter van overtuigd, dat een wet vroeg of laat klaarheid zal scheppen in de huidige toestand (1). In afwachting van deze wettelijke verduidelijking kan de terugwerkende kracht van het vonnis, dat scheiding van tafel en bed uitspreekt tot op de dag van het instellen van de eis, wat de scheiding van goederen tussen de echtgenoten betreft, naar onze vaste overtuiging, op grond van ernstige, wetenschappelijke argumenten verdedigd worden. Deze retroactiviteit is inderdaad niet alleen billijk en logisch, maar ook, zoals uit deze studie blijken mag, juridisch en historisch volkomen verantwoord.

Frans DE PAUW.

(1) Op 9 december 1954 werd een Wetsvoorstel tot wijziging van artikel 311bis van het Burgerlijk Wetboek wat de

gevolgen van de scheiding van tafel en bed betreft, waarbij artikel 266bis op de scheiding van tafel en bed toepasselijk wordt verklaard, ingediend door Mw. M. De Riemaecker-Legot e.a. (Kamer, Bescheiden, n° 176, 1954-1955). Dit voorstel, dat gunstig onthaald werd door de Commissie voor Justitie (Verslag door de heer Merlot, 14 juni 1956, *ibidem*), stuitte op geen tegenstand in de Kamer (Handelingen, Vergadering van 27 juni 1956, p. 3). Voor artikel 266bis,

tweede lid: «Echter, wat derden betreft, zal het slechts van kracht zijn vanaf de dag zijner overschrijving» bleek een technische aanpassing nodig te zijn, daar een dergelijke overschrijving niet voorzien is voor de scheiding van tafel en bed. Het voorstel werd op 27 juni 1956 overgemaakt aan de Senaat: Wetsontwerp tot aanvulling van de bepalingen van het B.W. wat de gevolgen van de scheiding van tafel en bed betreft (Senaat, Bescheiden, n° 341, 1955-1956).

KANTTEKENINGEN BIJ EEN ARREST

Voor het Hof van Beroep van Elisabethstad werd op 9 november 1954 een zaak opgeroepen die in eerste aanleg in het Nederlands was behandeld en waarvan het vonnis breedvoerig het gebruik van onze taal in rechtszaken had gerechtvaardigd. Door het hierna besproken arrest werd dit vonnis vernietigd. Wij menen over deze kwestie de volgende kanttekeningen te mogen maken.

1. De rechter had de rechtvaardiging van het gebruik van het Nederlands nodig geacht «overwegende dat het gebruik der talen in rechtszaken de openbare orde aanbelangt». Indien, wegens deze overweging, de gebruikte taal door de rechter moet verantwoord worden, zelfs als de pleitende partijen over de te gebruiken taal akkoord gaan (zoals dit het geval was), dan geldt zulks ook voor het Frans. Het is echter nog nooit gebeurd dat een rechter in zijn vonnis een rechtvaardiging gaf van het gebruik van de Franse taal, wanneer daarover tussen de partijen *geen* betwisting bestond.

Derhalve was de rechtvaardiging van het gebruik der Nederlandse taal, naar onze mening, overbodig.

2. Het arrest (1) begint met te betwisten dat de verklaring waarmee artikel 3 van de Koloniale Keure aanvangt, nl. «het gebruik der talen is vrij», van toepassing is in rechtszaken. «Conçoit-on», vraagt het zich af, «ce que deviendrait une cause où chacune des parties, puis le Ministère Public, pourraient s'exprimer en une langue différente, le greffier tenant le plumitif dans un autre idiome de son choix et le juge en empruntant un cinquième pour la conduite des débats et la rédaction de sa décision; les conséquences extravagantes de cette théorie en constituent la réfutation par l'absurde.»

Het is niet omdat de *uiterste gevolgen* van de toepassing van een beginsel onzinnig lijken dat de wetgever het beginsel niet heeft gewild. Wetgeving is mensenwerk en dus onvolmaakt. Als hij een beginsel huldigt, een recht erkent of een verplichting oplegt, rekent de wetgever op de goede wil en het gezond verstand van de rechtsonderhorigen. De vrouw is, krachtens het Burgerlijk Wetboek, verplicht «haar man overal te volgen waar hij dienstig oordeelt zijn verblijf te houden». Is het Hof van Elisabethstad bereid deze verplichting te betwisten omdat er uit voortvloeit dat een man zijn vrouw kan dwingen met hem op een der Galapagos-eilanden te gaan wonen?

3. Dat de wetgever de uiterste gevolgen van de taalvrijheid niet gewenst heeft, zal wel iedereen aannemen. Omdat hij ze wenste te vermijden, heeft hij de totstandkoming van een wettelijke regeling verordend door te bepalen: «Het gebruik der talen wordt geregeld door decreten... (doch) ...alleen voor de akten van het openbaar gezag en voor de gerechtelijke zaken».

Een regeling veronderstelt een beperking van

rechten. De wetgever van 1908 voorzag dus de mogelijkheid, ja zelfs de noodzakelijkheid van zulke beperking. Maar hij eiste meteen dat die regeling — lees: die beperking — slechts zou geschieden «zodanig dat de rechten der Belgen en Kongolezen gewaarborgd zijn». Dat betekent dus dat aan het recht van de Belgen en Kongolezen niet mag getornd worden, dat dit recht geen enkele beperking mag ondergaan (2).

«Waarborgen» is immers méér dan louter erkennen, en als een regelende wetgeving een recht moet waarborgen, dan is het laatste wat men mag verwachten dat er aan dat recht enige beperking wordt opgelegd. De in 1908 in het vooruitzicht gestelde regeling mocht dus slechts beperkend zijn voor de niet-Belgen en de niet-Kongolezen (3).

Volgens het arrest wordt door de tekst die wij komen te ontleiden «overvloedig» (*surabondamment*) bewezen dat de vrijheid van het gebruik der talen niet geldt in rechtszaken. Hoe dit «overvloedig» bewezen wordt voegt het er niet bij. Dit ware nochtans gepast geweest. Eminente juristen als Prof. Malengrau en Substituut-Procureur-Generaal Janssens hebben in dezelfde tekst het bewijs van het tegendeel gezien van wat het Hof van Elisabethstad ons voorhoudt te geloven. Door zich te onthouden van enige argumentatie heeft het Hof de zwakheid van zijn standpunt doen blijken.

4. Het arrest verklaart verder: «Certes, l'article 3 de la Charte Coloniale confie, dès à présent, des droits virtuels destinés à donner aux Belges en matière linguistique des garanties semblables à celles qui leur sont assurés en Belgique, mais en même temps en subordonne l'exercice à la promulgation des décrets qui n'ont pas encore vu le jour.»

Deze overweging betreft het tweede lid van artikel 3 der Koloniale Keure (4).

Het arrest stelt er dus in vast dat de wetgever van 1908 aan de Belgen in Kongo heeft geschonken «des droits virtuels destinés à donner des garanties». Wat door die «droits» bedoeld wordt, is niet duidelijk. Blijkbaar zou men mogen vertalen door de uitdrukking: «een recht op waarborgen». Maar hoe kan zulk recht op wettelijke (5) waarborgen anders dan door politieke actie (en dit is zeker niet de bedoeling) *uitgeoefend* («l'exercice») worden? En hoe kan die reeds niet-realiseerbare uitoefening van het recht op waarborgen afhankelijk gemaakt worden («en subordonne») van de uitvaardiging van decreten die juist tot doel hebben die waarborgen te verlenen?...

Het Hof heeft dus met die «droits virtuels...» iets anders bedoeld dan het recht op waarborgen. Bedoelde het de rechten van de Belgen vrij hun taal in rechtszaken te mogen gebruiken? Zo ja, dan heeft het zich verkeerd uitgedrukt met er bij te voegen dat deze rechten «bestemd zijn om waarborgen te verlenen» («destinés à donner des garanties»), want men ziet niet goed in hoe het recht vrij een taal te mogen gebruiken tevens kan «bestemd» zijn om wettelijke

waarborgen te schenken aan degenen die dit recht bezitten en wensen uit te oefenen (6).

Indien het Hof zich verkeerd heeft uitgedrukt en dus met «droits virtuels» het recht op taalvrijheid heeft bedoeld, dan blijft ons alleen nog over vast te stellen dat het tevens verward heeft tussen het recht op taalvrijheid der Belgen in rechtszaken en hun recht op wettelijke waarborgen van die vrijheid. Het eerste recht wordt in lid één van artikel 3 erkend, het tweede in lid twee. Aan het recht op taalvrijheid is, zoals wij hebben aangetoond, geen enkele beperking ten nadele van de Belgen en Kongolezen veroorloofd. Wat het recht der Belgen betreft op wettelijke waarborgen voor het gebruik van hun nationale taal zoals in België, het is niet omdat deze waarborgen nog niet bestaan dat het recht op taalvrijheid niet mag uitgeoefend worden. Weliswaar zal het uitblijven van wettelijke waarborgen de uitoefening van gezegd recht bemoeilijken, doch dit impliceert in geen geval een verbod tot uitoefening van dat recht, zoals het Hof het wil doen voorkomen door de nietigverklaring van een in het Nederlands gesteld vonnis. Trouwens de moeilijkheden bij de uitoefening van het recht op taalvrijheid, kunnen door andere middelen dan deze voortvloeiend uit het verlenen van *wettelijke* waarborgen uit de weg worden geruimd, nl. door administratieve maatregelen en verordeningen. Sedert een paar decennia heeft men in het Ministerie van Koloniën en in het Gouvernement-Generaal deze oplossing verkozen. Dit legt uit waarom, in plaats van decreten houdende een taalstatuut aan de Koloniale Raad voor te leggen, de opeenvolgende Ministers van Koloniën maatregelen hebben getroffen als het inrichten van een Nederlandse sectie in de Koloniale School en in het Hoger Instituut voor Overzeese Gebieden, het verplicht maken, bij de aanwerving van personeel, van een examen in de tweede taal, het publiceren van een tweetalig wetboek, enz. ... Al maatregelen die geen zin zouden hebben indien zij niet tot doel hadden «aan de Belgen de gelijke bescherming die hun in België verzekerd is» in Kongo te verlenen door andere middelen dan het uitvaardigen van decreten.

5. Na even de moeilijkheden te hebben aangetoond om op taalgebied in Kongo een doelmatige wetgeving te scheppen, eindigt het arrest met volgende overweging: «Attendu qu'il n'appartient pas au pouvoir judiciaire de pallier la carence du législateur; qu'il s'en suit que le français reste, à l'heure actuelle, la seule langue des juridictions européennes au Congo Belge».

Volgens het Hof is dus alleen de Franse taal geoorloofd in rechtszaken, omdat, bij gebrek aan wettelijke waarborgen, de traditie van de Onafhankelijke Kongostaat dient voortgezet te worden. Dit komt er op neer de gewoonte in te roepen. Toen, in 1910, door Halewijnck, in zijn commentaar op de Koloniale Keure, een oplossing werd gezocht voor de moeilijkheden die op taalgebied in rechtszaken konden oprijzen in afwachting van de totstandkoming van de decreten die ook hij binnen de drie jaren verwachtte, werd door hem een theorie opgebouwd die er in bestond op grond van een ordonnantie van 1886 — die volgens hem nog van toepassing was — de gewoonte in te roepen bij gebrek aan wetgeving en aldus de bestendiging, tot 1913, van het monopolie der Franse taal in rechtszaken en in de administratie te rechtvaardigen. Halewijnck heeft zich zeker niet kunnen voorstellen dat zijn theorie nog na 1913 zou ingeroepen worden. Telkens echter, sedertdien, een rechtsonderhorige de Nederlandse procedure aanvraag, werd naar die theorie gegrepen als naar een dooddoener.

Toen wij ons, in 1943, voor de eerste maal, aan een kritiek waagden van de Halewijnck-theorie (7), hebben wij argumenten gebruikt die, in 1945, werden overgenomen en aangevuld in het sindsdien vaak geciteerde vonnis van de Parketrechtbank van Stanleystad (8). Dit vonnis heeft op afdoende wijze de onhoudbaarheid van de Halewijnck-theorie aangetoond. In het advies van Substituut-Procureur-Generaal L. Janssens, dat het arrest voorafging, werd de argumentatie tegen deze theorie nogmaals uitstekend samengevat. Het Hof is dit alles onachtzaam voorbijgegaan. Het heeft zich vergenoegd met te verwijzen naar het commentaar van Halewijnck in 1910 alsof dit sedertdien nog nimmer werd aangetast.

Zich onthouden van enige argumentatie tegen recente rechtspraak is, zoals wij reeds te voren deden opmerken, een teken van zwakheid in een juridische discussie.

6. Met wat voorafgaat menen wij te hebben aangetoond dat het Hof van Elisabethstad artikel 3 van de Koloniale Keure verkeerd heeft begrepen en toegelicht en daaruit besluiten heeft getrokken die in hun toepassing zelfs een aanslag zijn op de vrijheid van taalgebruik in rechtszaken.

Wij beweren niet dat het Hof *wettelijk* verplicht was het arrest in het Nederlands te vellen. Krachtens de Koloniale Keure was het gerechtigd de taal te gebruiken die het wenste. Maar ook de partijen waren daartoe gerechtigd. *En de rechter eveneens*. De nietigverklaring van het vonnis van deze laatste was dus een miskening van een grondwettelijke vrijheid.

Het ontbreken van een wettelijke verplichting, voortvloeiend uit de niet-totstandkoming der sedert 1908 verwachte decreten die een «Taalstatuut» moesten scheppen, sluit het bestaan niet uit van een niet door de wet maar door de regels der deontologie en door de eenvoudige zin voor rechtvaardigheid voorgeschreven verplichting.

De regels der deontologie voor ambtenaren en magistraten zijn hoofdzakelijk gesteund op het beginsel dat een staatsbetrekking een bestendig dienstbetoon is tegenover de staatsburgers. Wenden dezen zich tot een rechter in een taal die hij kent, dan heeft die magistraat o.i. de deontologische plicht hen in hun taal — die ook de zijne kan zijn — te woord te staan en te vonnissen. Het afkeuren door een Hof van Beroep van een rechter die aan zijn recht een andere taal dan die van de rechtsonderhorige te gebruiken verzaakte om *dienst* te bewijzen en aldus zijn plicht te vervullen is dan ook bedenkelijk.

Wendt een rechtsonderhorige zich tot een rechtbank die zijn taal niet kent, dan eisen de regels der deontologie dat die rechtbank de middelen waarover zij beschikt, aanwende om de pleiter dienstig te zijn. Het Hof beschikte over een middel: zijn samenstelling doen wijzigen. Het heeft dit middel van de hand gewezen. Aldus handelend miskende het niet alleen de regels der deontologie, maar tevens de wil van de wetgever en van de administratie, en zelfs de zin voor elementaire rechtvaardigheid. In verband hiermee, halen wij de mening aan van Substituut-Procureur-Generaal L. Janssens: «...Il y a d'autres principes qu'un juge, qui doit rendre justice, ne peut négliger en cas de carence de la loi. Je vise spécialement: l'intention du législateur manifestée au cours des travaux préparatoires, les principes naturels de justice et d'équité, les exigences de l'utilité sociale. Il n'est pas contestable que ces principes militent puissamment pour l'admission de la langue neerlandaise aux tribunaux européens du Congo lorsque, comme c'est le cas en l'espèce, le litige se meut entre deux belges

d'expression flamande et que l'emploi de la langue neerlandaise, qui est une de nos langues nationales, a été expressément demandé.»

R. DE MAEGD

(1) Zie *Revue Juridique du Congo Belge*, 1955, blz. 11 en vlg.

(2) In zover, natuurlijk, dit recht uitgeoefend wordt in de hoedanigheid van staatsburger. Ambtenaren en magistraten kunnen zich in de uitoefening van hun ambt beperkingen zien opleggen. Hun recht op taalvrijheid als staatsburger wordt daardoor niet aangetast. Het staat hun immers vrij zich aan zulke beperkingen te onttrekken door aan hun ambt te verzaken.

(3) Een praktische toepassing hiervan vindt men in de wetgeving op de handelsboeken. Artikel 1 van het decreet van 31 juli 1912 bepaalt dat zij enkel mogen opgesteld worden in het Frans, Nederlands, Duits, Engels, Spaans, Italiaans, Portugees, Kikongo, Tshiluba, Lingala, Kiswahili. Een Grieks handelaar die in het Grieks of een Indiër die in de Indische taal zijn boeken houdt heeft dus een onregelmatige boekhouding. De gevolgen hiervan kunnen erg zijn: in geval van betwisting voor een rechtbank mag hij zijn boeken niet als bewijsmiddelen voorleggen (artikel 5) en als hij failliet verklaard wordt kan hij als bankroetier veroordeeld worden (artikel 88 Strafwetboek). Het gaat hier dus om drastische beperkingen. Bij gebrek aan «erkenning» en «waarborging» voor de niet-Belgen en niet-Kongolezen van hun rechten op vrijheid van taalgebruik in rechtszaken

kan niets de wetgever beletten morgen te beslissen dat uit de hierboven vermelde talen het Engels, Spaans, Italiaans en Portugees wegvallen.

(4) De volledige tekst van dit artikel luidt als volgt: «Het gebruik der talen is vrij. Het wordt geregeld door decreten, zodanig dat de rechten der Belgen en der Kongolezen zijn gewaarborgd, en alleen voor de akten van het openbaar gezag en voor de gerechtelijke zaken. Op dat gebied genieten de Belgen, in Kongoland, een gelijke bescherming als die hun in België verzekerd is. Met dat doel worden decreten, uiterlijk binnen vijf jaren na de afkondiging van deze wet, uitgevaardigd.»

(5) «Wettelijke» omdat ze door decreten moesten verleend worden.

(6) Misschien slaan de woorden «en subordonne l'exercice» op «garanties»? Doch dan blijkt ons de keuze van het woord «exercice» verwarringscheppend: men «geniet» van een waarborg, het woord «jouissance» ware bijgevolg geschikter geweest. Doch ook in deze veronderstelling houdt de overweging van het Hof geen stand. Het is niet omdat het genot der wettelijke waarborgen afhangt van de uitvaardiging der decreten die ze moeten verlenen — hetgeen trouwens vanzelfsprekend is — dat ook het recht op taalvrijheid van deze uitvaardiging afhangt.

(7) Zie «Band», 1943, nr 5, blz. 146 en vlg. en nr 7, blz. 219 en vlg.

(8) Zie «Band» 1946, nr 10, blz. 312 en vlg. en «Revue Juridique du C.B.» 1947, blz. 74 en vlg., het vonnis geveld op 22-6-1945 door dhr A. Schöller, thans Gouverneur van de Oostprovincie.

(9) Zie «Revue Juridique du C.B.», 1955, blz. 25.

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 25 november 1955.

Eerste-Voorzitter: M. Wouters.

Raadsheer-Verslaggever: M. Neven.

Advocaat-Generaal: M. Dumon.

Advocaten: Mrs Della Faille d'Huyse en Simont.

Internationaal verdrag. — Onverbindbaarheid van een niet door de Kamers goedgekeurd verdrag, waardoor de Staat kan worden bezwaard.

Krachtens een akkoord op 30 oktober 1945 (Staatsblad van 3-4 december 1945) tot stand gekomen tussen de Franse en de Belgische regering, vordert een Fransman van de Belgische Staat vergoeding van de hem in België door Franse soldaten berokkende schade.

Bedoeld akkoord is een verdrag, waardoor de Belgische Staat kan bezwaard worden. Ingevolge het tweede lid van artikel 68, Grondwet, heeft het dus geen gevolg alvorens door de Kamers te zijn goedgekeurd.

Voormeld akkoord is nooit door de Kamer goedgekeurd en heeft dus geen bindende kracht.

De bij artikel 68, lid 2, Grondwet, vereiste goedkeuring door de Kamers kan niet worden afgeleid uit de begrotingswet, waarbij de kredieten tot uitvoering van het akkoord geopend werden en aldus machtiging tot betaling verleend is.

Belgische Staat (Landsverdediging en Financiën)
t/ Leroy.

Gelet op het bestreden arrest, op 10 juni 1954 door het Hof van Beroep te Brussel gewezen;

Over het eerste middel, schending van de artikelen 26, 38, 41, 68, 69, 97, 107 van de Grondwet, 1101, 1134, 1119, 1121, 1165 van het Burgerlijk Wetboek,

doordat het bestreden arrest de Belgische Staat, aanlegger, veroordeeld heeft om in de plaats van de Franse Staat het nadeel te vergoeden, in België aan een

Fransman door Franse soldaten berokkend, bij toepassing van een schikking welke op 30 oktober 1945 (Staatsblad van 3-4 december 1945) tot stand gekomen is tussen de Franse en de Belgische regering, en naar luid van welke deze regeringen overeengekomen zijn de vereffening van zekere Franse schuldvorderingen op het Belgische leger en van zekere Belgische schuldvorderingen op het Frans leger te vergemakkelijken,

dan wanneer, vermits bewuste «schikking» een verdrag uitmaakte waardoor de Staat kon bezwaard worden, zoals aangetoond is door de bij het bestreden arrest uitgesproken veroordeling, zij niet geldig was dan indien zij door de Koning was gesloten en door de Kamers goedgekeurd, hetgeen het geval niet is, naardien de kwestieuze «schikking» bij wege van eenvoudige brieven tussen de Belgische Minister van Buitenlandse Zaken en de Ambassadeur van Frankrijk, aangegaan werd, bijgevolg van waarde ontbloot was en door de hoven en rechtbanken niet mocht toegepast worden;

Overwegende dat dit middel schending inroept van de grondwettelijke regelen betreffende de internationale verdragen; dat het van openbare orde en derhalve ontvankelijk is, al wordt het voor de eerste maal vóór het Hof van Cassatie opgeworpen;

Overwegende dat artikel 68 van de Grondwet luidt: de Koning sluit de vredes-, verbonds- en handelsverdragen; hij geeft er kennis van aan de Kamers zodra het belang en de veiligheid van de Staat het toelaten, onder bijvoeging van de passende mededelingen; de handelsverdragen en de verdragen, waardoor de Staat zou kunnen worden bezwaard of Belgen persoonlijk gebonden, zijn slechts van kracht nadat zij door de Kamers zijn goedgekeurd;

Overwegende dat de gecritiseerde schikking tussen de regeringen gesloten is bij brieven op 30 oktober 1945 gewisseld tussen de Belgische minister van Buitenlandse Zaken en Buitenlandse Handel en de Ambassadeur van Frankrijk te Brussel, zonder dat de Koning of de Kamers daarin tussenkwamen;

Overwegende dat, naar luid van die schikking, de Belgische administratie, nadat de Franse administratie haar instemming betuigt heeft aangaande de geldigheid

der schuldvorderingen, voor rekening der Franse Schatkist en overeenkomstig de in België van kracht zijnde wetten zou vereffenen en betalen: a) de vergoedingen voor schade aan personen en goederen veroorzaakt door de Franse troepen in België, met uitsluiting van de schade voor oorlogsfeiten; b) de op-eisingen, aankopen, koopovereenkomsten en prestaties van allerlei aard, gedaan of gesloten ten voordele van het Franse leger in België, dat, krachtens een daarmede overeenstemmende clause, de Franse administratie de betalingen zou voldoen voor rekening van de Belgische Schatkist; dat een clause bepaalt dat de wederzijds betaalde bedragen op speciale rekeningen zouden gebracht worden die naderhand door middel van verrekening zouden vereffend worden;

Overwegende dat vóór deze verrekening het akkoord in vereenvoudigde vorm van 30 oktober 1945 aan de Belgische Schatkist de last oplegt van de betalingen waartoe jaarlijks bij de begrotingswet machtiging wordt verleend; dat de schikking, waardoor de Staat bezwaard wordt, in inwendig recht, pas van kracht kan worden na door de Kamers goedgekeurd te zijn;

Overwegende dat de Kamers het akkoord niet goedgekeurd hebben;

Overwegende anderzijds, dat de goedkeuring door de Kamers, bij artikel 68 van de Grondwet vereist, niet kan afgeleid worden uit de begrotingswet waarbij de kredieten tot uitvoering van het akkoord geopend werden, en aldus machtiging tot betalen verleend is; dat de begrotingswet in het inwendig recht de algemene en gebiedende regelen, in de schikking van 30 oktober 1945 uitgedrukt, niet heeft ingevoerd;

Overwegende mitsdien dat, vermits zij niet overeenkomstig artikel 68 van de Grondwet goedgekeurd werd, deze schikking ontbloot is van inwendige doeltreffendheid en geen bindende kracht heeft; dat de rechtbanken haar derhalve niet mogen toepassen;

Dat het middel naar recht gegrond is;

Om die redenen,

Verbreekt het bestreden arrest;

Beveelt dat melding van onderhavig arrest zal gemaakt worden op de kant van de vernietigde beslissing;

Veroordeelt verweerder tot de kosten van het geding tot verbreking;

Verwijst de zaak naar het Hof van Beroep te Luik.

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 4 november 1955.

Voorzitter-Verslaggever: M. De Clippele.

Advocaat-generaal: M. Ganshof van der Meersch.

Belastingen. — Een door erfopvolging verkregen goed kan krachtens art. 26 van de gecoördineerde wetten op de inkomstenbelastingen aanleiding geven tot afschrijving.

Waar paragraaf 2, 4°, lid 2 van artikel 26 der gecoördineerde wetten op de inkomstenbelastingen de afschrijvingen grondt op het bedrag van de belegde gelden, bedoelt die bepaling niet, dat om de afschrijving mogelijk te maken, het verkrijgen van de in het bedrijf van de belastingplichtige belegde goederen noodzakelijk onder bezwarende titel moet geschied zijn.

Een door erfopvolging verkregen goed kan mitsdien eventueel tot afschrijving aanleiding geven.

Derhalve heeft het bestreden arrest de wet geschonken door elke aftrekking als last wegens afschrijving te weigeren om de enkele reden, dat de afschrijving met een uitgave moet samengaan en dat geen uitgave gedaan is om de bedoelde verzekeringsportefeuille aan te leggen.

Simons en Smars t/ Belgische Staat
(Minister van Financiën).

Gelet op het bestreden arrest, op 12 mei 1953 door het Hof van Beroep te Brussel gewezen;

Over het enig middel, schending van artikel 26, paragrafen 1 en 2, 4° van de samengeschatelde wetten betreffende de inkomstenbelastingen,

doordat het bestreden arrest beslist heeft dat de afschrijving van een verzekeringsportefeuille, door erfopvolging verkregen, en als zodanig in de successie-rechten belast, het karakter niet had van een bedrijfs-last naar de zin van artikel 26, paragraaf 1, der samengeschatelde wetten op de inkomstenbelastingen, omdat die portefeuille niet door middel van voorheen gedane uitgaven aangelegd was;

Overwegende dat het bestreden arrest, om aanleg-gers het recht te ontzeggen van het brutobedrag van hun bedrijfsinkomsten, als bedrijfslast, één tiende van de waarde van een «verzekeringsportefeuille» af te trekken wanneer deze portefeuille door erfopvolging verkregen was, en voor de berekening van de successie-rechten geraamd was op 300.000 frank, beslist, dat «de afschrijving, om als bedrijfslast in aanmerking te komen in verband met een uitgave moet staan, welke uitgave vóór het behandeld dienstjaar kan ge-daan zijn» en «dat in het onderhavige geval noch be-wezen, noch zelfs aangevoerd wordt, dat voor het aan-leggen van bewuste belastingportefeuille een uitgave gedaan werd»;

Overwegende dat naar luid van artikel 26, para-graaf 1, der samengeschatelde wetten, de in artikel 25 vermelde inkomsten belastbaar zijn naar hun zuiver bedrag, hetzij op grond van hun bruto-bedrag, vermin-derd met de bedrijfsuitgaven alleen, welke gedurende de belastbare tijd werden gedaan om die inkomsten te verkrijgen of te behouden;

Overwegende dat paragraaf 2, 4° van hetzelfde artikel 26 als af te trekken bedrijfslasten aanhaalt de nodige afschrijvingen van het materiaal en van de roerende voorwerpen, dienende tot het uitoefenen van het bedrijf, in zover de afschrijvingen samengaan met een waardevermindering, welke zich gedurende de belastbare tijd werkelijk voordeed, afschrijvingen ge-grond op het bedrag van de belegde gelden of op de kostprijs;

Overwegende, voorzeker, dat de bepalingen van artikel 26 der samengeschatelde wetten een geheel vormen, waarvan het beginsel in paragraaf 1 vast-gelegd is; dat paragraaf 2, 4°, betreffende de afschrij-vingen in het gebied van dat beginsel ligt;

Dat, in paragraaf 1 van artikel 26, het woord «bedrijfsuitgaven» dezelfde draagwijdte heeft als het woord «bedrijfslasten» in paragraaf 2 van dezelfde bepaling, welke een niet limitatieve opsomming van gezegde lasten inhoudt;

Overwegende dat de term «bedrijfsuitgaven» door de wetgever in paragraaf 1 van artikel 26 gebruikt, welke term niet noodzakelijk een uitgave impliceert, ter zake van afschrijvingen doelt, niet op de «uit-gaven» welke het kopen van roerende of onroerende goederen, dienende tot de uitoefening van het bedrijf, of het beleggen van die goederen in het bedrijf van de schatplichtige mogelijk zouden gemaakt hebben,

maar wel op de sommen die ingehouden worden om de waardevermindering van die goederen, welke zich werkelijk gedurende de belastbare tijd voordeed, te vergoeden en aldus dit actief volkomen te herstellen;

Overwegende dat waar paragraaf 2, 4°, lid 2, van artikel 26 der samengeschatelde wetten de afschrijvingen grondt op het bedrag van de belegde gelden, die bepaling niet bedoelt dat, om de afschrijving mogelijk te maken, het kopen van de in het bedrijf van de schatplichtige belegde goederen noodzakelijk onder bezwarende titel moet geschied zijn;

Dat een door erfopvolging verkregen goed mitsdien eventueel tot afschrijving aanleiding kan geven;

Overwegende derhalve, dat, door elke aftrekking als last wegens afschrijving te weigeren, om de enkele reden dat de afschrijving met een uitgave moet samengaan en dat geen uitgave gedaan werd om de verzekeringenportefeuille aan te leggen, het arrest de in het middel aangeduide wetsbepalingen geschon- den heeft;

Om deze redenen :

Verbreekt het bestreden arrest;

Beveelt dat van onderhavig arrest melding zal gemaakt worden op de kant van de vernietigde beslissing;

Veroordeelt verweerder tot de kosten.

RAAD VAN STATE

4e Kamer. — 21 juni 1956.

Zetel : M.M. Vranckx, voorzitter,
Mast en Buch, verslaggever.
Auditoraat : M. H. Lenaerts.
Advocaat : Mr Marcel Marinower.

**Rijksdienst voor arbeidsbemiddeling en werkloosheid.
— Commissie van Beroep. — Onbevoegdheid. — Vernietiging zonder verzending.**

1. *Krachtens artikel 143 van het organiek besluit van de Regent van 26 mei 1945 mag de commissie van beroep van ambtswege vernietigingsgronden opwerpen die in de akte van beroep niet zijn vermeld.*

De commissie van beroep kan van dit recht evenwel eerst dan gebruik maken wanneer het bij haar ingesteld beroep steunt op de rechtsmiddelen bedoeld bij artikel 130 van het organiek besluit, zijnde de schending van de vigerende wetten, besluiten of reglementen.

2. *De commissie van beroep eerbiedigt niet voormeld artikel 130 wanneer zij een beroep ontvankelijk verklaart, dat uitsluitend gesteund is op een andere beoordeling van de feitelijke gegevens van de zaak dan die welke door de klachtencommissie is aanvaard.*

3. *Wanneer, gezien de wijze waarop de zaak bij haar aanhangig werd gemaakt, de commissie van beroep niet bevoegd was de voor haar bestreden beslissing te hervormen, dient de hervormde bestreden beslissing vernietigd te worden, maar bestaat er geen aanleiding tot verzending naar de commissie van beroep.*

Naidorf t/ Rijksdienst voor Arbeidsbemiddeling
en Werkloosheid.

Gezien het verzoekschrift dd. 9 november 1955;

.....

Overwegende dat het beroep strekt tot de vernietiging van de beslissing dd. 8 september 1955 waarbij de commissie van beroep inzake werkloosheid de beslissing dd. 21 april 1955 van de klachtencommissie te Antwerpen te niet doet en beslist dat verzoeker geen recht heeft op werkloosheidsuitkeringen; dat de bestreden beslissing aan verzoeker werd betekend 23 september 1955;

Overwegende dat de directeur van het gewestelijk bureau te Antwerpen bij beslissing dd. 18 december 1954 verzoeker van het recht op werkloosheidsuitkeringen uitsloot met ingang van 13 januari 1952, hem voor vier weken schorste en de terugbetaling der onrechtmatig genoten uitkeringen vorderde om reden dat « uit een onderzoek is gebleken dat verzoeker functies waarneemt en waargenomen heeft die aanleiding tot bezoldiging of tot het verlenen van een honorarium geven, dat hij de Rijksdienst van deze activiteit niet heeft ingelicht, dat hij vanaf 13 januari 1952 niet van werk verstoken is en onrechtmatig de controle der werklozen heeft gevolgd »; dat bij beslissing dd. 21 april 1955 de klachtencommissie deze beslissing te niet deed, steunend op de considerans dat « de activiteit van de betrokkene ten bate van oud-politieke gevangenen alsmede van hun weduwen en wezen mag gelijkgesteld worden met deze van een werkloze, die zich vrijwillig en gratis ter beschikking stelt van een openbaar bestuur of van een officieel erkende organisatie met openbaar nut; dat uit de bestanddelen van het dossier blijkt dat de betrokkene uitsluitend een menslievende bedrijvigheid aan de dag heeft gelegd; dat de klachtencommissie van oordeel is dat hier bezwaarlijk van misbruik van werkloosheidsvergoedingen sprake kan zijn »; dat de tegenpartij op 13 mei 1955 beroep instelde om reden dat de door de klachtencommissie vastgestelde feiten niet met de werkelijkheid overeenstemde en bovendien dat « de overwegingen van de klachtencommissie alle motivering missen en dat de beslissing van de klachtencommissie dient verbroken te worden op grond van artikel 128 van het organiek besluit »; dat daarop de bestreden beslissing werd genomen die steunt op een andere toedracht der feiten dan deze welke door de klachtencommissie werd vastgesteld;

Overwegende dat verzoeker laat gelden dat de commissie van beroep haar bevoegdheid te buiten is gegaan door de zaak ten gronde te beoordelen zonder vooraf de krenking van een wet, een besluit of een reglement te hebben vastgesteld;

Overwegende dat krachtens artikel 130 van het organiek besluit van de Regent van 26 mei 1945 betreffende de inrichting van de Rijksdienst voor arbeidsbemiddeling en werkloosheid, de commissie bevoegd is om kennis te nemen van een tegen een beslissing van de klachtencommissie ingesteld beroep doch uitsluitend wegens schending van de van kracht zijnde wetten, besluiten of reglementen; dat slechts na vernietiging van de beslissing van de klachtencommissie op grond van deze schending, de commissie van beroep krachtens bovenvermelde bepaling bevoegd is om de zaak tot zich te trekken, een onderzoek betreffende de feiten in te stellen en uitspraak ten gronde te doen;

Overwegende dat het beroep, zoals het door de tegenpartij op 13 mei 1955 werd ingesteld, inroept dat, in strijd met de beslissing van de klachtencommissie, verzoeker wel een winstgevende bedrijvigheid heeft uitgeoefend gedurende de periode waarin hij de werkloosheidsuitkeringen ontving; dat dit middel enkel betrekking heeft op de toedracht der feiten, dat wel-

iswaar de tegenpartij in haar akte van beroep de schending inriep van artikel 128 van het organiek besluit van de Regent; dat nochtans duidelijk blijkt dat zij daarmee enkel bedoelde dat de klachtencommissie de toedracht der feiten verkeerd had beoordeeld en de commissie van beroep dit middel niet heeft weerhouden;

Overwegende dat krachtens artikel 143 de commissie van beroep van ambtswege vernietigingsgronden mag opwerpen die in de akte van beroep niet zijn vermeld; dat de commissie van beroep van dit recht eerst dan kan gebruik maken wanneer het bij haar ingesteld beroep steunt op rechtsmiddelen bedoeld bij artikel 130; dat zij dit artikel niet eerbiedigt wanneer zij een beroep ontvankelijk verklaart dat uitsluitend gesteund is op een andere beoordeling van de feitelijke gegevens van de zaak dan die welke door de klachtencommissie is aanvaard;

Overwegende dat de commissie van beroep, gezien de wijze waarop de zaak bij haar aanhangig werd gemaakt, niet bevoegd was de voor haar bestreden beslissing te hervormen; dat er geen aanleiding bestaat tot verzending naar de commissie van beroep,

Besluit :

Artikel 1. — De beslissing dd. 8 september 1955 van de commissie van beroep inzake werkloosheid is vernietigd.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

3e Kamer. — 22 mei 1956.

Voorzitter : M. Hodüm.

Raadsheren : M.M. Beeckmans de Westmeerbeeck en de la Vallée Poussin.

Advocaat-Generaal : M. Strijckmans.

Advocaten : Mrs. Grauls en Den Hertog loco R. Victor.

Scheiding van tafel en bed. — Eerste tegeneis zonder stelling van pleitbezorger. — Tweede tegeneis tot scheiding van tafel en bed. — Niet-toepasselijkheid van de regel « non bis in eadem ». — Tegeneis gegrond op tegensprekelijk strafvonnis wegens familieverlating.

Tegeneis tot scheiding van tafel en bed, vóór de eerste rechter ingesteld zonder stelling van pleitbezorger; niet-ontvankelijkverklaring deswege. Niet-toepasselijkheid van de reegl « non bis in eadem », daar de eerste rechter slechts uitspraak heeft gedaan over de ontvankelijkheid van de zaak hic et nunc, doch niet over de grond van de zaak.

Deze tegeneis tot scheiding van tafel en bed is gegrond, daar hij steunt op een in kracht van gewijsde gegaan tegensprekelijk strafvonnis van veroordeling wegens familieverlating; zodanige veroordeling is een zwaar beledigend feit, op grond waarvan de scheiding van tafel en bed mag worden toegelaten.

De Voeght t/ Smet.

Gezien in behoorlijke vorm overgelegd het vonnis op 22 februari 1955 door de Rechtbank van 1^e aanleg zetelende te Antwerpen gewezen, waartegen er regelmatig binnen de wettelijke termijn op 9 april 1955 beroep ingesteld werd;

Gelet op het incidenteel beroep door middel van zittingsbesluiten van het Hof ingediend op 9 mei 1956; Overwegende dat de beroepen ontvankelijk zijn;

1. Hoofdeis tot echtscheiding :

Overwegende dat uit het getuigenverhoor en meer bepaald uit de verklaringen van tweede en elfde getuigen duidelijk blijkt, dat de feiten waarop de hoofdeis strekkende tot echtscheiding gesteund werd, volstrekt bewezen zijn terwijl ze niet in het minst door het tegenverhoor ontkracht werden;

Overwegende dat deze erg beledigende feiten door tweede en elfde getuigen aangehaald, wel degelijk na het huwelijk der partijen plaats grepen; dat deze getuigen geen familieleden van geïntimeerde zijn; dat er geen enkele reden bestaat om de waarde van deze getuigenissen in twijfel te trekken;

Overwegende derhalve dat de eerste rechter terecht de echtscheiding tussen partijen toegelaten heeft op grond van zware beledigingen ten laste van appellante;

2. Tegeneis tot scheiding van tafel en bed :

Overwegende dat de eerste rechter terecht oordeelde dat deze eis vóór hem niet ontvankelijk was gezien geen pleitbezorger werd aangesteld;

Overwegende dat de nieuwe eis vóór het Hof ingesteld bij middel van zittingsbesluiten door Mr Straetmans pleitbezorger wel ontvankelijk is;

Overwegende dat er geen sprake kan zijn van toepassing van de regel non bis in eadem vermits de eerste rechter zich slechts over de ontvankelijkheid hic et nunc van deze eis uitgesproken had maar niet over de grond van de zaak;

Overwegende dat deze eis tevens gegrond is, daar deze in hoofddorde gestaafd werd op een, tegensprekelijk vonnis, in kracht van gewijsde, uitgesproken op 12 december 1955 lastens geïntimeerde door de Correctionele Rechtbank van Antwerpen en waarbij geïntimeerde tot 50 frank verhoogd met 190 deciemmen of 1.000 frank veroordeeld werd wegens familieverlating ten opzichte van appellante en zijn beide wettige kinderen;

Overwegende dat deze veroordeling een zwaar beledigend feit lastens geïntimeerde daarstelt op grond waarvan de scheiding van tafel en bed mag toegelaten worden;

3. Hoede van de kinderen :

Overwegende dat de hoede der kinderen aan appellante dient toevertrouwd vermits geïntimeerde door zijn houding tegenover dezen het bewijs geleverd heeft dat hij zich hoegenaamd niet over hun lot bekommert;

4. Onderhoudsgeld :

Overwegende dat er geen enkele reden bestaat om geïntimeerde te ontslaan van elke betaling van onderhoudsgeld aan zijn wettige kinderen;

dat zolang er geen definitieve uitspraak over de eis tot ontkenning van vaderschap betreffende zijn tweede kind is geschied deze laatste als wettig dient aanzien;

Overwegende dat indien geïntimeerde een zwaar werkongeval opgelopen heeft, hij beroep mag doen op de wet op de arbeidsongevallen en de nodige schadevergoeding eisen;

Overwegende dat gelet op de geldelijke toestand van

beide partijen het maandelijks onderhoudsgeld billijk op 1.000 fr. mag bepaald worden;

Om deze redenen :

Het Hof,

Gelet op art. 24 der wet van 15 juni 1935;

Gehoord Heer Advokaat-Generaal Strijckmans in zijn eensluidend advies in openbare zitting gegeven;

Alle andere besluiten verwerpende :

Aanvaardt de beroepen;

Bevestigt het bestreden vonnis in zover de eerste rechter de echtscheiding tussen partijen toegelaten had en de tegeneis tot scheiding van tafel en bed zoals voor hem ingesteld, onontvankelijk verklaard had;

Doet het te niet voor het overige;

Dienvolgens :

A. Laat de echtscheiding toe tussen :

1. Smet François, en De Voeght Anna Joanna;

Zulks op grond van zware beledigingen in de zin van art. 231 B.W.B. lastens de vrouw;

B. Spreekt de scheiding van tafel en bed uit tussen bovengemelde echtelieden op grond van zware beledigingen in de zin van artikelen 231 en 306 B.W.B. lastens de man;

Machtigt partijen het beschikkende gedeelte van het arrest aan de bevoegde ambtenaar van de Burgerlijke Stand te doen betekenen overeenkomstig art. 264 B.W.B. gewijzigd door Koninklijk Besluit van 21 mei 1951;

Vertrouwt de hoede van beide kinderen uit de echt der partijen ontsproten, aan de appellante toe;

Veroordeelt geïntimeerde om aan appellante te betalen ten titel van onderhoudsgeld van beide kinderen maandelijks en op voorhand, draagbaar bij deze laatste de som van 1000 frank;

Veroordeelt ieder tot ene helft der kosten van beide aanleggen.

MILITAIR GERECHTSHOF TE BRUSSEL

1e Nederlandse Kamer. — 18 april 1956.

Voorzitter : M. Schilling.

Openbaar Ministerie : M. Ducamp.

Advocaten : Mrs Van Malderen (Gent) en Marck (Antwerpen).

Wegenverkeer. — Kruising van twee motorrijtuigen ter hoogte van stilstaand voertuig. — Toepassing van artikel 20, 2° Verkeersreglement in verband met artikel 12, eerste lid.

Artikel 20, 2° van het Verkeersreglement moet worden toegepast in verband met artikel 12, eerste lid.

Wanneer een stilstaand voertuig het veilig kruisen van twee elkaar ontmoetende motorrijtuigen bemoeilijkt, mag de weggebruiker die de rechterrاند van de rijbaan moet verlaten om het stilstaand voertuig voorbij te rijden, zich daarbij niet op de linkerhelft van de rijbaan begeven, zo hij daardoor aan de tegenliggers niet voldoende ruimte laat om gemakkelijk te kunnen doorgaan.

De tegenligger, die de rechterrاند van de rijbaan is blijven houden, mocht doorrijden; hem treft geen schuld.

O.M. Van Steenkiste en Van den Bogaerde b.p. t/
Gevens.

Overwegende dat op 9 december 1955 betichte, soldaat Gevens, rijdende in bevolen dienst, een legerkamion in de Sluizenstraat te Bredene-baden bestuurde; dat hij op zeker ogenblik de taxi van de burgerlijke partij Vansteenkiste voorbij moest steken, welke rechts van de baan geparkeerd stond; dat betichte ter hoogte van he geparkeerd voertuig in botsing kwam met de kamionette van de burgerlijke partij Vandenboogaerde, die uit tegenovergestelde richting aangereden kwam; dat de burgerlijke partij Vandenboogaerde lichte verwondingen opliep, terwijl de wagens beschadigd werden;

Overwegende dat de baan zes meter breed is en de stilstaande taxi 1,80 m; dat aldus, indien de taxi gans rechts opgesteld was, een breedte voor het verkeer overbleef van 4,20 m; dat de wagens die zich kruisten een gezamenlijke breedte hadden van $1,80 + 2,10 = 3,90$ m; dat er dus slechts een ruimte van 30 centimeter overbleef ($6 - (1,80 + 1,80 + 2,10)$); dat deze ruimte volstrekt onvoldoende is om het veilig kruisen mogelijk te maken;

Overwegende dat artikel 20/2 van de wegcode van 8 april 1954 bepaalt dat « elke bestuurder die een ander kruist moet aan de linkerzijde genoeg ruimte laten zodat deze gemakkelijk kan doorgaan »;

Dat dit artikel ten deze moet gepaard gaan met artikel 12, eerste lid, van evengenoemde wegcode, luidende « Elke bestuurder die de rijbaan volgt moet zo dicht mogelijk bij de rechterrاند van die baan blijven »;

Overwegende dat de wagen van de burgerlijke partij Vandenboogaerde niet verder naar rechts kon uitwijken en aldus geen grotere ruimte aan zijn linkerzijde laten kon; dat geen schuld hem dienvolgens treft;

Dat betichte integendeel, indien hij niet gepoogd had de stilstaande wagen voorbij te rijden en even gestopt of vertraagd had, bij de rechterrاند van de baan had kunnen blijven om aldus aan de tegenligger genoeg ruimte te laten, zodat deze gemakkelijk kon doorgaan; dat immers zo de weggebruikers krachtens de nieuwe wegcode van 8 april 1954 niet meer verplicht zijn de helft van de wegbreedte af te staan, zij echter niet vermogen zich op de linkerhelft van de baan te begeven indien zij daardoor aan de tegenligger geen voldoende ruimte laten om gemakkelijk te kunnen doorgaan;

Overwegende dat betichte de auto van de burgerlijke partij vanop 150 à 200 m kon zien aankomen en zijn snelheid mitsdien niet regelde zoals vereist wegens de plaatsgesteldheid en de belemmering van het verkeer; (Overige zonder belang.)

Vlaamse Juristen,

abonneert U

op het

Rechtskundig Weekblad

HOF VAN BEROEP TE GENT

2e Kamer. — 11 juli 1955.

Voorzitter : M. Maraite.

Raadsheren : M.M. Verougstraete en Gerniers.

Advocaat-Generaal : M. J. Matthijs.

Advocaten : Mrs Baert en Schepens loco Pauwels.

1. Hoger beroep. — Ontvankelijkheid. — Betekening van het vonnis. — Gevolgen ten aanzien van de betekenende partij.

2. Onverdeeldheid. — Oprichten van een gebouw door een van de onverdeelde mede-eigenaars op onverdeelde grond. — Natrekking. — Toepassing van de regelen der vermogensverschuiving zonder oorzaak. — Bedrag van de aan de bouwer te betalen vergoeding.

1. *De eenvoudige betekening van het vonnis brengt geen berusting mee, vooral niet wanneer voorbehoud van beroep gemaakt werd; de betekening van het vonnis doet de beroepstermijn slechts lopen tegen diegene aan wie de betekening gedaan werd, niet tegen de betekenende partij zelf.*

2. *Arrest : Artikel 555 B.W. is niet toepasselijk ter zake van het oprichten van een gebouw door een mede-eigenaar op een onverdeelde grond. Derhalve dient de oplossing van de kwestie der aan de oprichter te betalen vergoeding in geval van natrekking van het gebouw door de onverdeeldheid, gezocht te worden in de algemene regelen van de vermogensverschuiving zonder oorzaak. De vergoeding is dus gelijk aan de verrijking, met als maximum de verarming van de bouwer.*

Deze verarming, zowel als de verrijking, dient bepaald te worden op het ogenblik dat de natrekking ingeroepen wordt; de verarming is dus niet gelijk aan het bedrag door de bouwer uitgegeven, doch wel aan de waarde die hij verliest ingevolge het inroepen van de natrekking. Derhalve dient als verarming niet beschouwd te worden de som die de bouwer zou moeten hebben uitgegeven voor het oprichten van het gebouw op het ogenblik van het inroepen van de natrekking, d.i. in het algemeen bij de vordering tot scheiding en deling. Indien tussen het bouwen en dit inroepen van de natrekking zich een muntontwaarding heeft voorgedaan, dienen de kosten van lonen en bouwstoffen aangerekend te worden aan de actuele prijzen.

Advies : De vergoeding te betalen aan de mede-eigenaar-bouwer op onverdeelde grond dient bepaald te worden op grond van de vermogensverschuiving zonder oorzaak. De verarming van de bouwer bestaat in de werkelijk gedane uitgaven (lonen en materialen). En, waar de vergoeding in géén geval noch de verarming noch de verrijking mag overschrijden, kan dus nooit méér verschuldigd zijn dan het werkelijk door de bouwer uitgegeven bedrag.

Welnu, waar het hier gaat om een schuldvordering van geldsommen waarvan het bedrag, bepaald of bepaalbaar, van bij de oorsprong vaststaat, kan daarop geen verhoging wegens muntdevaluatie toegepast worden.

De Mey en cons. t/ De Mey en cons.

Advies van het O. M.

Bij vonnis gewezen door de rechtbank van eerste aanleg te Gent, dd. 12 juli 1954, tussen appellanten

als aanleggers en geïntimeerden als verweerders, werd de vereffening en deling gelast van :

1) de huwelijksgemeenschap tussen De Mey Emma, en wijlen Theophiel Moeraert, overleden te Gent op 23 februari 1928;

2) de nalatenschap van voornoemde Theophiel Moeraert;

3) de nalatenschap van René Moeraert.

Waar oorspronkelijke aanleggers in dat vonnis verklaren te berusten in de mate waarin het de deling en licitatie heeft bevolen, alsmede in zoverre het over de verschillende betwistingen heeft beslist, hebben zij echter tegen dit vonnis beroep ingesteld wat één enkel punt betreft, nl. : waar de rechtbank beslist heeft, dat gebouwen opgericht op een eigendom, gelegen te Assenede, Trieststraat 67, aan de onverdeeldheid toebehoren, mits een aan de gemeenschap Maurice Moeraert-De Mey en de nalatenschap van Maurice Moeraert door de onverdeeldheid te betalen vergoeding, gelijk aan de meerwaarde die de onverdeelde grond door het optrekken der gebouwen heeft verkregen, ten ware de verrijkte partij, in casu de onverdeeldheid, zou verkiezen de aan de huidige munteenheid berekende uitgaven aan lonen en bouwstoffen te betalen, doch onder aftrek van een zeker bedrag, dat o.m. rekening zou houden met het voordeel dat de echtgenoten Moeraert-De Mey reeds uit die gebouwen gehaald hebben.

1. *Wat de ontvankelijkheid van het beroep betreft :*

Geïntimeerden De Laender-De Mey houden voor dat het beroep niet ontvankelijk is omdat het aangevochten vonnis door appellanten aan geïntimeerden werd betekend meer dan twee maand vóór het instellen van het beroep.

Het vonnis « a quo » werd niet aan appellanten betekend.

Gelet op de eensluidende rechtsleer en rechtspraak dienaangaande, dient m.i. niet te worden uitgeweid over het in ons civielprocesrecht aanvaarde beginsel dat behalve de uitzonderlijke gevallen door de wet bepaald, de betekenis van het vonnis de termijn van beroep slechts doet lopen tegen de partij aan wie de betekening gedaan werd, en niet tegen de partij die tot betekening overging : « nul ne forclôt soi-même » (zie o.m. : R.P.L.B., Tw. Appel en matière civ. et comm., n° 254; Van Bouwel : Burgerlijk Procesrecht, II, n° 690, blz. 366; Japiot : « Traité élém. de procéd. civ. et comm., n° 1037; Luik, 15 juli 1924, P.P. 1924, 836).

Appellanten doen oordeelkundig opmerken dat, waar de betekening van het vonnis zonder voorbehoud de niet-ontvankelijkheid van het daarna door de betekende partij ingestelde beroep ten gevolge kan hebben, deze niet-ontvankelijkheid in dergelijk geval alleen voortspuit uit de stilzwijgende berusting in het vonnis die dergelijke betekening uitmaakt, doch geenszins uit het verstrijken van de termijn van beroep. Welnu, in zake, hebben appellanten bij de betekening van het vonnis uitdrukkelijk voorbehoud van beroep gemaakt, bewoordingen van de betekenisakte die elke berusting uitsluit.

Geïntimeerden De Laender-De Mey ontwikkelen weliswaar belangwekkende beschouwingen tot staving van hun stelling, strekkende tot een « limitatieve interpretatie » van het beginsel « nul ne forclôt soi-même », nl. de vereenvoudiging der rechtspleging en het besnoeien der gerechtskosten. Deze beschouwingen zouden wellicht nuttig aan de wetgever worden overgelegd om deze doeleinden te bereiken. Intussen echter kun-

nen ze, in de huidige toestand van onze civielrechtelijke procedure, niet opwegen tegen het beginsel waaraan hierboven herinnerd werd.

Wij besluiten dan ook tot de ontvankelijkheid van het beroep.

II. Ten gronde :

A. Afgezien van elke kwestie van goede of kwade trouw in hoofde van Maurice Moeraert, is in zake de op te lossen vraag enkel te weten welk stelsel van natrekking en vergoeding moet worden toegepast ten aanzien van een bouwer, die geen derde is, op andermans grond, in casu de grond toebehorende aan de onverdeeldheid ?

Waar naar luid van een eerste stelsel het gemeen recht ter zake van eigendom en natrekking, d.i. de oplossing gegeven door artikel 555 B. W. ten aanzien van de bezitter te kwader trouw dient te worden toegepast (De Page, VI, n° 71 en n° 69-F; Laurent, VI, n° 274, blz. 356), in welk geval de onverdeeldheid gerechtigd is ofwel de afbraak te vorderen, ofwel het gebouwde te behouden, mits terugbetaling aan de bouwer van de prijs door deze besteed aan lonen en materialen, d.i. het door hem uitgegeven bedrag (De Page, VI, n° 69-C 2; Laurent, VI, n° 67, blz. 349-350), houden de jongste rechtsleer en rechtspraak er een andere opvatting op na, door de vergoeding die aan de bouwer niet-derde op eens anders grond toekomt te bepalen op grond van de vermogensverschuiving zonder oorzaak, aldus voor de huurder, de mede-eigenaar, de gebruiker, een vergoeding tot beloop van de meerwaarde (verrijking), doch met als maximum de verarming (d.w.z. de uitgave door de bouwer gedaan) (Pierre Levie, « Traité théorique et pratique des constructions érigées sur le terrain d'autrui » — Leuven, 1951, blz. 79 en 386; De Bersaques, Noot onder Kooph. Luik, 6 januari 1950, R.C.J.B. 1951, blz. 268, nl. blz. 279, n°13). In géén geval kan dus de vergoeding, noch de verarming (werkelijk gedane uitgaven), noch de verrijking (meerwaarde) overschrijden, a.g. de schuldvordering is gelijk aan de verrijking, doch met als maximum de verarming (De Page, III, n° 47, blz. 59; Kluyskens, Verbintenissen, blz. 545), zodat, in het onderhavige geval, de onverdeeldheid, zijnde dus de verrijkte partij, nooit een hogere vergoeding kan verschuldigd zijn aan de verarmde partij, zijnde dus de bouwer Maurice Moeraert, dan de som die deze laatste voor het bouwen heeft uitgegeven (Levie, op. cit., blz. 386, n° 157).

Welke de stelling weze die men ook mocht aanheven, in elk geval is de vergoeding dus nooit meer dan het bedrag dat werkelijk door de bouwer werd uitgegeven.

De rechthebbenden van Maurice Moeraert kunnen dan ook ten hoogste aanspraak maken op het bedrag door hem betaald aan lonen en materialen (zie o.m. Burg. Gent, 10 februari 1943, Rev. Not. 1943, 245), zijnde 37.664 frank, bedrag dat niet betwist wordt.

B. De rechtbank te Gent heeft beslist dat deze vergoeding, zodus de prijs van lonen en materialen, naar de huidige muntwaarde dient te worden berekend, en daartoe deskundigen aangesteld.

Zoals appellanten het m.i. terecht voorhouden betreft het in zake klaarblijkelijk een schuldvordering van geldsommen, nl. de betaling van de kosten van lonen en materialen door de bouwer besteed (zie o.m. Verbreking, 29 januari 1953, Pas. 1953, I, 408; J. T. 1953, 183; Rev. Not. 1953, 194).

Welnu, naar luid van de vaststaande rechtspraak van het Hof van Verbreking, zijn de bepalingen van artikel 1895 B. W. van toepassing op alle schuldvoorringen van geldsommen, d.i. waarvan het bedrag — bepaald of bepaalbaar — van bij hun oorsprong vaststaat (zie o.m. De Page, III, n° 467A en de arresten vermeld onder voetnoot n° 3; Brussel, 26 juni 1948, Rev. Gén. Enreg. Not., n° 15754. Vooral : Verbreking, 29 januari 1953, Loc. cit.); op dergelijke schuldvoorringen van geldsommen kan derhalve geen verhoging wegens muntdevaluatie toegepast worden : « le franc, c'est le franc ».

In het onderhavige geval staat de door Maurice Moeraert betaalde prijs aan lonen en materialen volkomen vast, en zulks van bij de aanvang af. Dienvolgens hebben de rechthebbenden van Maurice Moeraert enkel recht op de terugbetaling van de som van 37.664 frank, door hem voor het bouwen van het huis te Assenede uitgegeven, zonder dat dit bedrag mag verhoogd worden ingevolge de muntschommelingen die sedertdien tussenbeide gekomen zijn.

III. Besluit :

Op grond van de hierboven uiteengezette beschouwingen, besluiten wij tot de ontvankelijkheid en tot de gegrondheid van het beroep, zodat, naar ons oordeel, het deskundigenonderzoek ten onrechte door de eerste rechter werd gelast en als overbodig voorkomt.

Arrest.

Gezien de stukken;

Nopens de ontvankelijkheid van het beroep :

Overwegende dat waar appellanten het bestreden vonnis slechts met voorbehoud van beroep betekend hebben, er uit deze betekening niet kan afgeleid worden dat zij in het vonnis zouden berust hebben;

Overwegende verder dat het beroep geenszins laat-tijdig is, hoewel het van meer dan twee maanden na de bewuste betekening dagtekent; dat immers de betekening van een vonnis de beroepstermijn enkel doet lopen ten opzichte van de partij aan wie de betekening wordt gedaan (R.P.D.B., V° Appel en mat. civ., n°s 254 en 255);

Ten gronde :

Overwegende dat het enig punt dat door het beroep aan het oordeel van het Hof onderworpen werd, is te weten welke vergoeding door de onverdeeldheid verschuldigd is, wegens de natrekking van een gebouw door een der mede-eigenaars op grond van de onverdeeldheid opgericht;

Overwegende dat het Burgerlijk Wetboek (artikel 555) alleen het geval voorziet van een gebouw door een derde op andermans grond opgericht; dat dit artikel ter zake niet van toepassing is, vermits de mede-eigenaar van de grond, oprichter van het gebouw, geen derde is ten opzichte van de onverdeeldheid;

Overwegende bijgevolg dat de oplossing van het vraagstuk in de algemene rechtsprincipes moet gezocht worden en wel nl. in deze betreffende de verrijking zonder oorzaak;

Overwegende dat volgens deze principes de vergoeding gelijk moet zijn aan de verrijking van de partij die de vermogensvermeerdering geniet, doch met als maximum de verarming van de andere partij;

Overwegende dat volgens appellanten deze verarming 37.664 frank belooft, hetzij het bedrag destijds door Maurice Moeraerts tot het oprichten van de bouw uitgegeven;

Overwegende dat deze zienswijze niet kan gevolgd worden;

Overwegende dat de mede-eigenaar, oprichter van het gebouw, eigenaar is van dit laatste, zolang de mede-eigenaars hun wil niet veropenbaard hebben de natrekking in te roepen (Levier, Construction sur le terrain d'autrui, n° 40); dat daaruit volgt dat de verrijking en de verarming welke dienen bepaald te worden, deze zijn op het ogenblik dat de natrekking werd ingeroepen;

Overwegende dat zulks nooit betwist werd wat de verrijking, i.e. de meerwaarde van het erf, aangaat, daar voor de beoordeling van de verarming, dezelfde oplossing zich noodzakelijk opdringt;

Overwegende dat men het vergeefs zou betwisten op grond van de bepaling van artikel 555 of van de jurisprudentiële uitleg van artikel 1437 B.W.; dat, zoals reeds gezegd, het huidig geval verschilt van dit van artikel 555; dat het ook verschilt van dit van de huwgemeenschap, aan wie door een der echtgenoten vergoeding verschuldigd is wegens het oprichten, tijdens het huwelijk, van een gebouw op een eigen erf (artikel 1437, Verbreking, 29 januari 1953, Pas. 1953, 408); dat immers in dit laatste geval de verarming van de gemeenschap ontstaat op het ogenblik zelf dat de uitgave gedaan wordt; terwijl in het huidige de mede-eigenaars vrij beslissen of en wanneer zij door het inroepen van de natrekking, hun eigen verrijking en de correlatieve verarming van de oprichter van het gebouw zullen tot stand brengen;

Overwegende dat wanneer tussen het oprichten van het gebouw en gemelde beslissing van de mede-eigenaars een muntontwaarding tussengekomen is, de verarming van degene die het gebouw moet prijsgeven groter kan zijn dan de vroeger voor de bouw uitgegeven geldsom; dat de eerste rechter dan ook terecht een instructiemaatregel bevelen heeft, ten einde de uitgaven aan lonen en bouwstoffen volgens de huidige munteenheid te berekenen;

Overwegende dat de door de eerste rechter aan de deskundige gegeven opdracht aangevuld dient te worden, in deze zin dat de raming van de vermindering wegens gebruik, die de eerste rechter zich voorbehouden heeft zelf te doen, best aan de deskundige dient toevertrouwd te worden;

Overwegende dat vanzelf spreekt dat een indientieke oplossing ook dient toegepast op het goed in 1938-1939 opgericht, op grond van de onverdeeldheid door applante Emma De Mey; dat de subsidiaire besluiten die appellanten in die zin nemen niet betwist worden;

Om die redenen,

Het Hof,

Gelet op artikel 24 der wet van 15 juni 1935; advies;

Gehoord de heer advocaat-generaal Matthijs in zijn alle andere besluiten verwerpend,

Ontvangt het beroep; verklaart de hoofdzakelijke besluiten van appellanten ongegrond, en hun subsidiaire besluiten gegrond;

Bevestigt de bestreden beschikkingen van het vonnis mits volgende wijzigingen :

1. dat de deskundige Gyselinck ook voor opdracht zal hebben de raming te doen van de vermindering

welke in billijkheid wegens gebruik van het gebouw, op de kostprijs van dit laatste dient toegepast;

2. dat dezelfde oplossing — d.i. betaling door de onverdeeldheid hetzij van de meerwaarde van het erf, hetzij van de in de huidige munteenheid berekende kostprijs van de bouw, onder aftrek van een billijk bedrag wegens het gebruik dat ervan gemaakt werd — toegepast zal worden op het gebouw opgericht op grond van de onverdeeldheid door appellante Emma De Mey;

Stelt de kosten van beroep ten laste van de massa; Zendt de zaak tot verdere behandeling terug naar de eerste rechter.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE BRUGGE

17 juni 1954.

Voorzitter : M. Kesteloot.

Openbaar Ministerie : M. Boudolf.

Advocaten : Mrs W. De Grave en Claeys.

Voorrecht. — Voorrecht van de Schatkist voor belastingvorderingen.

Krachtens het oude artikel 71 van de gecoördineerde wetten op de Inkomstenbelasting was de vordering van de Staat wegens belastingen over het vervallen en het lopende jaar bevoorrecht boven alle andere vorderingen. Ingevolge de wet van 31 december 1947 geldt dit voorrecht ook voor de belastingen over het dienstjaar 1946.

De nieuwe wet van 24 december 1948 heeft voormeld artikel 71 gewijzigd in die zin, dat aan de belastingvordering een algemeen voorrecht is verbonden, doch niet meer boven alle andere, maar onmiddellijk na de in de artt. 19 en 20 der wet van 16 december 1851 vermelde. Bedoelde nieuwe wet bepaalt, dat deze bepalingen toepasselijk zijn op de van 1 januari 1949 af gevestigde aanslagen. Art. 6 dezer wet bepaalt uitdrukkelijk, dat de Schatkist voor de vóór 1 januari 1949 gevestigde belastingen haar voorrecht kan bewaren, mits overeenkomstig de bepalingen van art. 71, lid 4 (nieuw), beslag wordt gelegd op het pand en zulks vóór een bepaalde datum, die door verschillende opeenvolgende wetten eindelijk op 1 januari 1953, is vastgesteld.

De nieuwe wet van 24 december 1948 heeft in haar artikel 6 ten doel de handhaving van het voorrecht en van de wettelijke hypotheek ten behoeve van de Schatkist voor de in 1946 en 1947 ingekohierde belastingen; deze zekerheden van de Schatkist zouden immers normaal op 31 december 1948 moeten vervallen zijn. Artikel 6 wijkt uitdrukkelijk van het normale stelsel af : het heeft ten doel het tijdelijk voor bepaalde belastingen bestaande voorrecht in de toekomst te handhaven.

Voor de vóór 1 januari 1949 geschiede aanslagen blijven de bestaande voorrechten dus aan de schuldvorderingen verbonden, mits de beslaglegging vóór 1 januari 1953 is geschied in de bij de wet voorgeschreven vormen. In dat geval behoudt de Schatkist het haar bij artikel 71 oud toegekende voorrecht volledig en met zijn rang.

Onderscheid moet worden gemaakt tussen het bestaan van een voorrecht en de uitoefening daarvan: het voorrecht bestaat, zodra de vordering, waaraan het verbonden is, bestaat en de door de wet gestelde voorwaarden vervuld zijn. De uitoefening van het

recht geschiedt niet van rechtswege; zij veronderstelt samenloop van schuldeisers, zoals dit het geval is bij faillissement.

Mrs W. De Grave en Felix q.q. (faill. Meier) t/
Ontvanger der Belastingen te Oostende.

Advies van het O. M.

Overwegende dat de fiscus vraagt om in het bevoorrecht passief van het faillissement Meier opgenomen te worden :

- 1) in eerste rang voor een som van 438.865 fr.
- 2) in laatste rang voor een som van 140.465 fr. en in het gewoon passief voor een bedrag van 181.378 frank.

Overwegende dat de curatoren deze vraag betwisten en houden staan dat de fiscus bevoorrecht is met rang na deze vermeld in art. 19 en 20 der hypothecaire wet en niet in eerste rang.

Overwegende dat de fiscus beweert, dat voor de belastingen verschuldigd vóór 1 januari 1949, hij bevoorrecht is in eerste rang, en voor de belastingen van na 1 januari 1949 hij bevoorrecht is in laatste rang, wat jammer genoeg juist is.

Overwegende dat de heren curatoren zich vergissen waar zij beweren dat het recht op het voorrecht niet bestaat, zolang de rangregeling met de andere schuldeisers niet tot stand kwam; dat dit recht eerst ontstaat in een faillissement op het ogenblik van de samenloop der schuldvorderingen, met het gevolg dat het voorrecht van de fiscus eerst tot stand kwam op 19 juni 1952, datum van het faillissement en dat dus zijn voorrecht slechts rang neemt na deze vermeld in art. 19 en 20 der hypothecaire wet en alleen voor de jaren 1951 en 1952.

Overwegende dat de fiscus deze stelling betwist.

Overwegende dat wanneer er samenloop bestaat van bevoorrechte schuldvorderingen, de rang ervan door de *hoedanigheid* van de schuldvordering bepaald wordt en niet door de *datum* van de schuldvordering zelf (zie arrest Hof van verbreking 4 nov. 1948, J. de Trib. 1949 bl. 25).

Overwegende dat het voorrecht *uitgeoefend* wordt op het ogenblik dat de samenloop tussen de bevoorrechte en de chirographaire schuldeisers zich voordoet, dus in casu op het ogenblik van het faillissement (zie Hof van beroep Luik 30-10-1936 Pas. 1937 II, bl. 157).

Overwegende dat er echter een wezenlijk verschil bestaat tussen het *bestaan* van het voorrecht en de *uitoefening* er van. Dat de curatoren deze twee begrippen niet alleen met elkaar verwarren, maar willen samensmelten, wat ongelukkig voor hen niet mogelijk is.

Overwegende dat de fiscus ontegensprekelijk bevoorrecht is voor de betaling van de belastingen, die door Meier Ernest verschuldigd waren ook voor de jaren 1947, 1948, navordering 1946; dat de vraag, die zich stelt de volgende is :

Of het voorrecht van de staat voor de belastingen van 1947 en 1948 navordering 1946, voorrang heeft en nl. in eerste rang en niet na deze vermeld in art. 19 en 20 der hypothecaire wet.

Overwegende dat luidens het oud art. 71 der samengeschatte wetten op de inkomstenbelastingen, de staat een voorrecht had dat rang nam vóór alle andere voorrechten en dit voor de belastingen van het lopende en het verlopen jaar; dat sedert de wet van 24-12-1948, de staat van algemeen voorrecht heeft op de inkomsten en op de roerende goederen van de belasting-

plichtige, voor de aanslagen gevestigd met ingang van 1-1-1949; dat dit algemeen voorrecht rang neemt onmiddellijk na deze vermeld onder de art. 19 en 20 der wet van 16-12-1851 en wordt uitgeoefend gedurende twee jaar te rekenen vanaf de datum van de executieverklaring van het kohier.

Overwegende dat de belastingen waarvoor verweerder voorrang vraagt, ontegensprekelijk gevestigd waren vóór 1-1-1949, daar de executieverklaring van het kohier betreffende deze belastingen dagtekent van vóór 1-1-1949, zodat er geen betwisting mogelijk is nopens de draagwijdte dezer woorden; dat het voorrecht van de staat voor wat deze belastingen betreft, alle andere voorrechten primeert, doch alleen voor het verlopen en lopende jaar (Zie Rép. Pr. de Dr. Belge v° Impôts nrs 501 en vlg.).

Overwegende dat art. 6 der wet van 24-12-1948 bepaalt dat, wat betreft de directe belastingen, gevestigd vóór 1-1-1949, de openbare schatkist haar voorrecht zal kunnen bewaren en de wettelijke hypotheek kunnen handhaven *met haar rang* mits respectievelijk beslaglegging op het pand volgens de bepalingen van art. 71 nieuw, 4e alinea. De beslaglegging of de inschrijving zal moeten geschieden vóór 30-6-1949 voor de belastingen der dienstjaren 1947 en vorige.

Overwegende dat de datum der beslaglegging of der inschrijving opvolgentlijk werd verlengd en laatste bij art. 1 der wet van 28-12-1951, die als uiteindelijk datum voor de *bewaring* van het voorrecht van de openbare schatkist, 1 januari 1953 aanduidt ;

Overwegende dat met de beslaglegging gelijkgesteld wordt het verzoek van de bevoegde ontvanger der belastingen *bij ter post aangetekend schrijven* gericht tot de deurwaarders, curatoren, enz., die sommen in handen hebben ter ontlasting van de belastingplichtigen.

Overwegende dat de fiscus op 4 juli 1952 aan eisers heeft laten weten dat gefailleerde Meyer E. schuldig was wegens rechtstreekse belastingen voor de jaren 1947 en 1948 nav., een som van 438.865 fr.; dat uit de voorgebrachte stukken echter blijkt dat deze aanzegging gedaan werd bij een ter post aangetekend schrijven, zoals imperatief vereist wordt door de wet van 24 december 1948.

Overwegende dat de aanzegging per aangetekend schrijven, overeenkomstig de wet van 24-12-1948, één der modaliteiten uitmaakt van de uitoefening van het voorrecht vastgesteld bij art. 71 der samengeschatte wetten op de inkomstenbelastingen.

Overwegende dat in uitvoering van de wet van 31-12-1947, het voorrecht ook nog in 1948 geldt voor de belastingen gevestigd over het dienstjaar 1946; dat volgens art. 6 der wet van 24-12-1948, het voorrecht voor de aanslagen gevestigd vóór 1-1-1949 blijft bestaan voor de belastingen der dienstjaren 1947 en vorige, in zover de aanzegging werd gedaan vóór 30-6-1949; dat de uiterste datum voor de handhaving dezer voorrechten opvolgentlijk werd verlengd tot 1 januari 1953.

Om deze redenen,

Het believe de Rechtbank,

Te verklaren dat de fiscus voorrang heeft in *eerste* rang voor de schuldvorderingen voor de dienstjaren 1947, art. 12083, 1948 nav. 1946 art. 5962 en voor het dienstjaar 1947, art. 3742 ex. en na deze vermeld in art. 19 en 20 der hypothecaire wet voor de som van 140.465 en in het gewoon passief dient aangenomen te worden voor 181.338.

Eisers q.q. te veroordelen tot de kosten.

Vonnis

Overwegende dat de verweerder, Ontvanger der Belastingen te Oostende op 4 juli 1952 aan eisers, curatoren van de faling Meier, betekende dat de gefailleerde verschillende belastingen verschuldigd was en vorderde dat de schuldvordering van de Schatkist zou opgenomen worden: A) in het bevoorrecht passief:

1. in eerste rang voor belastingen 1947 art. 12038 — 1948 nav. 46 art. 5962 — 1947 art. 3742 voor een totaal bedrag van 438.865 fr.

2. in laatste rang voor verscheidene belastingen der dienstjaren 1950 tot 1952 voor een bedrag van 140.465 frank;

B) In het gewoon passief voor belastingen van 1947 tot 1949 voor een bedrag van 181.338 fr.;

Overwegende dat er enkel betwisting bestaat nopens het voorrecht bedoeld onder A) 1.;

dat eisers de wet van 24 december 1948, betreffende de rechten en de voorrechten van de Schatkist in zake directe belastingen en ermede gelijkgestelde taxes, inroepen om voor te houden dat de Schatkist geen voorrecht heeft in eerste rang zoals hierboven gemeld maar dat deze schuldvordering slechts rang neemt na deze van art. 19 en 20 der wet van 16 december 1851;

dat zij inderdaad beweren dat, voor de aanslagen gevestigd vóór 1 januari 1949, de Schatkist een voorrecht heeft voor het vervallen en het lopende jaar, dat vermits de faling in het jaar 1952 uitgesproken werd deze jaren 1951 en 1952 zijn zodat het voorrecht niet meer bestond op het ogenblik der faillietverklaring;

Overwegende dat luidens het oud artikel 71 der samengeschakelde wetten op de inkomstenbelastingen de Schatkist een voorrecht heeft boven alle andere voor de belastingen van het vervallen jaar en van het lopende jaar; dat, ingevolge de wet van 31 december 1947, dit voorrecht ook in 1948 geldt voor de belastingen van het dienstjaar 1946;

Overwegende dat de nieuwe wet van 24 december 1948 het artikel 71 wijzigt en aan de Schatkist een algemeen voorrecht toekent niet meer in eerste rang maar onmiddellijk na deze vermeld onder art. 19 en 20 der wet van 16 december 1851;

dat bedoelde nieuwe wet bepaalt dat deze bepalingen toepasselijk zijn op de aanslagen gevestigd vanaf 1 januari 1949;

dat artikel 6 dezer wet uitdrukkelijk vermeldt, dat voor de belastingen gevestigd vóór 1 januari 1949 de Schatkist haar voorrecht kan bewaren mits beslaglegging op het pand volgens de bepalingen van art. 71 al. 4 (nieuw) en dit vóór een bepaalde datum die, ingevolge verschillende opeenvolgende wetten, eindelijk op 1 januari 1953 vastgesteld werd;

Overwegende dat de nieuwe wet van 24 december 1948 in haar artikel 6 voor doel heeft het handhaven van het voorrecht en de wettelijke hypotheek van de Schatkist voor de belastingen ingekohierd in 1946 en 1947; dat deze waarborgen van de Schatkist inderdaad normaal op 31 december 1948 moesten vervallen;

dat artikel 6 een uitdrukkelijke derogatie uitmaakt aan het normaal regiem;

Overwegende dat inderdaad in principe, indien de wet die een voorrecht schept bepaalt dat enkel de laatste schuldvorderingen van het voorrecht zullen genieten, daardoor moet verstaan worden de laatste op het ogenblik van de uitoefening van het voorrecht;

dat dit stelsel toepasselijk was onder het regiem van het oud artikel 71 maar dat het artikel 6 van de nieuwe wet van dit principe afbreuk doet en juist voor doel

heeft het voorrecht tijdelijk bestaande voor bepaalde belastingen in de toekomst te handhaven;

Overwegende dat dus de bestaande voorrechten gehecht blijven aan de schuldvorderingen voor de aanslagen gevestigd vóór 1 januari 1949, voor zoveel de beslaglegging in de vormen door de wet voorzien en vóór 1 januari 1953 plaats heeft gehad;

dat mits het vervullen van deze voorwaarden de Schatkist het haar door het oud artikel 71 toegekend voorrecht volledig en met zijn rang blijft behouden;

Overwegende dat eisers verkeerdelijk beweren dat het voorrecht niet bestaat zolang er geen samenloop van schuldeisers is en dat in zake de Schatkist een voorrecht niet heeft kunnen behouden om reden dat het voordien niet bestond;

dat een onderscheid dient gedaan te worden tussen het bestaan van het voorrecht en de uitoefening er van; dat het voorrecht bestaat van zohaast de bevoorrechte schuldvordering bestaat en de door de wet vereiste voorwaarden verenigd zijn, maar dat de uitoefening van het voorrecht niet van rechtswege geschiedt en de samenloop tussen schuldeisers veronderstelt zoals in geval van faillissement;

Overwegende dat het in huidige geval niet betwist wordt dat de belastingen waarvoor verweerder voorrang vraagt vóór 1 januari 1949 gevestigd waren;

dat op datum van 1 januari 1949 het in het oud artikel 71 bedoeld voorrecht betreffende kwestige belastingen in feite bestond, alhoewel op dat ogenblik niet uitgeoefend;

Overwegende dat verweerder op 4 juli 1952 bij aangekondigd schrijven aan de curatoren van het faillissement zijn schuldvordering heeft kenbaar gemaakt;

dat deze kennisgeving vóór 1 januari 1953 en dus tijdig werd gedaan en verder ingevolge artikel 71 nieuw met een beslaglegging gelijkgesteld wordt zodat, alle wettelijke voorwaarden verenigd zijnde, de Schatkist haar bestaand voorrecht heeft behouden en geldig uitoefent ter gelegenheid van het faillissement;

Overwegende dat de vraag van verweerder om in het bevoorrecht en in het gewoon passief van het faillissement opgenomen te worden in de mate door hem zelf bepaald verrechtvaardigd is en dat de eis der curatoren dienvolgens als ongegrond voorkomt;

Om deze redenen,

de Rechtbank, wijzende op tegenspraak, gehoord het eensluidend advies van de heer eerste Substituut-Procureur des Konings Boudolf J.

Verklaart de vordering ongegrond en wijst ze dienvolgens af;

Zegt voor recht dat de schuldvorderingen van de Schatkist voor:

1° dienstjaar 1947, art. 12038 belopende 52.333 fr.

2° dienstjaar 1948 nav. 1946 art. 5962, belopende 184.549 fr.;

3° dienstjaar 1947 art. 3742 Ex. belopende 201.983 fr., boven alle andere schuldvorderingen bevoorrecht zijn.

Verwijst eisers q.q. in de kosten.

Vlaamse Juristen,

Abonneert U op het

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

28 december 1955.

Voorzitter : M. De Preter.
 Rechters : M. Gepts en Mevr. Deloof.
 O. M. : M. Lens.
 Advocaat : Mr. Delwaide.

Ontkenning van vaderschap. — Een beslissing krachtens art. 214 j B. W. is niet een beslissing als bedoeld in art. 313, lid 2, B. W. — Bij deze bepaling zijn alleen bedoeld de in het kader van een procedure tot echtscheiding of tot scheiding van tafel en bed genomen beslissingen.

Blijkens de bewoordingen van het tweede lid van art. 313 B. W. heeft de wetgever zeer duidelijk te kennen gegeven dat alleen de in het kader van een procedure tot echtscheiding of scheiding van tafel en bed genomen beslissingen in aanmerking komen voor de toepasselijkheid van de bepaling, en niet alle rechterlijke beslissingen, die aan de echtgenote toelaten gescheiden te leven.

De parlementaire geschiedenis van de wet van 20 maart 1927 toont duidelijk aan dat de wetgever slechts de in het kader van een procedure tot echtscheiding of scheiding van tafel en bed genomen beslissingen op het oog heeft gehad. Artikel 313, lid 2, B. W. mag niet worden uitgebreid tot beslissingen krachtens art. 214 j B. W., dat werkt buiten scheidingsprocedures.

V. D. E. t/ G. en G.

Overwegende dat aanlegger zijn eis in de eerste plaats steunt op art. 313 par. 2 van het Burgerlijk Wetboek;

Overwegende dat hij voorhoudt, dat bij bevel van de heer Voorzitter dezer Rechtbank dd. 19 augustus 1953 aan verweerster op grond van art. 214 j van het Burgerlijk Wetboek o.m. verbod werd opgelegd de echtelijke woning, Lange Gasthuisstraat 19, te Antwerpen, nog te betreden; dat het kind M. J. J. V. d. E. op 22 november 1954 te Antwerpen geboren is en deze geboorte dus plaats vond méér dan 300 dagen na het voormeld bevel van de heer Voorzitter dezer Rechtbank; dat hij dus gerechtigd zou zijn het vaderschap over bedoeld kind door enkele verklaring te ontkenen, daar volgens aanlegger de scheiding toegelaten op grond van art. 214 j Burg. Wetboek, zou dienen gelijkgesteld te worden met deze welke in het kader van een procedure tot echtscheiding of scheiding van tafel en bed wordt toegestaan; dat volgens aanlegger de wetgever van 20 maart 1927 alle gerechtelijke beslissingen, die aan de echtgenoten toelaten gescheiden te leven, op het oog heeft gehad doch het artikel 214 j Burg. Wetboek niet heeft kunnen vernoemen omdat dit slechts later tot stand kwam;

Overwegende dat deze zienswijze niet kan bijgetreden worden in de tegenwoordige stand van de wetgeving;

dat art. 313 par. 2 uitdrukkelijk vermeldt: « in geval van vonnis of zelfs vraag tot echtscheiding of scheiding van tafel en bed zal de man het kind... enz. »; dat de wetgever hier dus zeer duidelijk te kennen gaf dat alleen de beslissingen genomen in het kader van een procedure in echtscheiding of scheiding van tafel en bed in aanmerking komen en niet alle gerechtelijke beslissingen die aan echtgenoten toelaten gescheiden te leven; dat de voorbereidende wer-

ken van de wet van 20 maart 1927, in tegenstelling met wat aanlegger beweert, duidelijk aantonen, dat de wetgever slechts de beslissing genomen in het kader van een procedure in echtscheiding of scheiding van tafel en bed op het oog heeft gehad; dat de rechtspraak wel beslist heeft dat ook het proces-verbaal van niet-verzoening tussen echtgenoten, waaruit blijkt dat de echtgenoten een afzonderlijke woonst hebben, de beslissing kan uitmaken zoals bedoeld in art. 313 par. 2; dat het echter niet mogelijk is het art. 313 par. 2 uit te breiden tot het domein van art. 214 j, dat precies buiten die scheidingsprocedures gelegen is, gezien de wetgever formeel en duidelijk te kennen gaf dat art. 313 par. 2 slechts van toepassing is in het kader van een procedure in echtscheiding of van scheiding van tafel en bed; dat dergelijke uitbreiding slechts zou mogelijk zijn door een wijziging van de wet;

Overwegende dat de eis dan ook niet ontvankelijk is in de mate dat hij gesteund is op art. 313 par. 2 van het Burg. Wetboek;

(Het overige zonder belang.)

BURGERLIJKE RECHTBANK TE MECHELEN

23 januari 1956.

Voorzitter : M. Croonen.
 Rechters : M.M. Kiekens en Van Hoogenbemt.
 Advocaten : Mrs J. Vanderveeren en F. Maerten.

Advocaat. — Vertrouwelijk karakter der briefwisseling tussen raadslieden.

De briefwisseling tussen raadslieden dient als vertrouwelijk te worden aangezien en uit de debatten geweerd, tenzij bewezen is dat de raadsman gehandeld heeft als mandataris van zijn cliënt en hij op een duidelijke en ondubbelzinnige wijze het standpunt van zijn mandatagever heeft bepaald.

Aangezien De Baets Elisabeth bij verzoekschrift van 24 december 1953 van Meester De Cocq, pleitbezorger, betekend aan de verweerder op verzet, Gilbert, bij geregistreerde akte van deurwaarder Ed. Mees te Mechelen dd. 26 december 1953 bij akte van pleitbezorger tot pleitbezorger, in verzet komt tegen een vonnis bij gebrek aan besluiten gewezen door deze Rechtbank dd. 14 december 1953, waarbij de verzetdoende partij veroordeeld wordt binnen de vijftien dagen van de betekening van het vonnis, de meubelen afhangende van de gemeenschap en nader omschreven in de inleidende dagvaarding, aan de eiser, verweerder op verzet, af te geven, en bij gebreke dit te doen, zij veroordeeld wordt aan de verweerder op verzet de tegenwaarde ervan te betalen hetzij 69.350 fr., verhoogd met de wettelijke intresten;

Aangezien op 11 oktober 1954 Meester Van de Werf, pleitbezorger, zich gesteld heeft voor de eiseres op verzet in vervanging van Mter De Cock, pleitbezorger, overleden, en deze stelling aan Mter Maertens, pleitbezorger voor Gilbert betekend werd op 11 oktober 1954;

Gezien, het vonnis waartegen verzet, in regelmatige vorm overgelegd;

Aangezien het verzet regelmatig is naar de vorm en tijdig werd ingediend; dat de ontvankelijkheid ervan niet wordt betwist;

Aangezien de eiseres op verzet tot staving van haar verzet laat gelden dat, zo de scheiding van tafel en bed in haar voordeel werd uitgesproken bij arrest van het Hof van Beroep te Brussel dd. 30 december 1950, zij op 20 januari 1951 — dit is binnen de termijn voorgeschreven door art. 1463 van het burgerlijk wetboek — door toedoen van haar raadsman aan de advocaat van haar echtgenoot, haar beslissing kenbaar heeft gemaakt om over te gaan tot de vereffening van de wettelijke gemeenschap;

Aangezien verweerder op verzet hiertegen aanvoert dat de briefwisseling tussen raadslieden als vertrouwelijk dient te worden aangezien en als dusdanig uit de debatten dient geweerd;

Aangezien het door de verweerder vooropgestelde principe moet bijgetreden worden, tenzij het bewezen is, dat de raadsman gehandeld heeft als mandataris van zijn cliënte en door dit schrijven de aanvaarding van de gemeenschap door zijn mandaat-gevende cliënte heeft willen bewerkstelligen;

Aangezien de aangevochten brief als volgt luidt: «Y-a-t-il moyen de liquider à l'amiable la communauté De Baets-Glibert ou faut-il que je demande la désignation de notaires.»

Aangezien, aldus opgesteld, de brief alleen een persoonlijke vraag van raadsman tot raadsman inhoudt, zonder dat er enige verwijzing in vermeld wordt nopens de houding die zijn cliënte aanneemt ten overstaan van de gemeenschap en hij niet kan aangezien worden als de uitdrukking van een opdracht van eiseres op verzet betreffende de aanvaarding door haar van de gemeenschap die tussen partijen bestaat heeft;

dat zo de raadsman als mandataris optrad, hij minstens op een duidelijke en ondubbelzinnige wijze het standpunt van zijn mandaat-gevende cliënte had moeten bepalen, te meer daar de brief uitgaat van een raadsman die in principe de mandataris niet is van de cliënte en de brief gericht is aan de raadsman van de tegenpartij en niet aan deze partij persoonlijk en dienvolgens in beginsel vertrouwelijk is tenzij het tegendeel duidelijk blijkt uit een afzonderlijke vermelding of uit de inhoud van het schrijven zelf;

dat zulks in casu niet het geval is;

Aangezien dienvolgens het verzet elke grond mist;

Aangezien de beschikkingen van artikels 2, 34, 36, 37, 40, 41 der wet van 15 Juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken werden nageleefd;

Om deze redenen,

de Rechtbank, alle verdere en strijdige besluiten verwerpende, verklaart het verzet ontvankelijk, en er recht op doende ten gronde wijst het af als zijnde niet gegrond;

Bevestigt dienvolgens het vonnis waartegen verzet: Veroordeelt de eiseres op verzet tot de kosten.

NOOT: Aan de betwisting omtrent het al dan niet vertrouwelijk karakter van de briefwisseling tussen advocaten, werd door de stafhouders van de onderscheiden Balies, waartoe de twee advocaten in kwestie behoorden, een tegenovergesteld standpunt ingenomen.

Over dit probleem werd een debat gehouden op de Conferentie der Stafhouders, welke doorging op 26.3.1956. Zie R.W. 1955-56, 1892.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE LEUVEN

15 mei 1954.

Voorzitter: M. Meulemans.

Rechters: M.M. Boeyé en Helleputte.

Advocaten: Mrs Willemaers en Hermans.

Pacht. — Gebondenheid van de koper van een erf aan de wettig door de verkoper gesloten pacht.

Artikel 1748 B.W. moet worden verklaard in het licht van artikel 1743, hetwelk het principe stelt, dat de betrekkingen tussen koper en pachter regelt in geval van verkoop.

Door het beding in de verkoopakte, dat de koper verplicht is de huur te eerbiedigen «die wettig zou kunnen bestaan», heeft de verkoper niet alleen een overdracht van schuldvordering bewerkstelligd ten voordele van de koper, maar heeft ook ten behoeve van de pachter bedongen; de pachter mag zich tegen de koper op dat beding beroepen krachtens de artikelen 1121 en 1165 B.W. buiten de bepalingen van artikel 1743 B.W.

De door de koper gedragen kennis van de pacht en het uitdrukkelijk beding van zijn verplichting deze pacht te eerbiedigen, maken het door artikel 1743 B.W. vereiste nopens de vaste datum onnodig.

Janssens t/ Bellen en Paenhuyzen.

Gezien de stukken van het geding en namelijk het vonnis in uitvoerbare uitgifte voorgelegd op 28 september 1953 door de heer Vrederechter van het kanton Diest tegensprekelijk tussen de partijen uitgesproken, tijdig en regelmatig bestreden op 5 november 1953 bij exploit van deurwaarder Degeest te Tienen;

Overwegende dat dit beroep ontvankelijk voorkomt, wat trouwens niet wordt betwist;

Overwegende dat door het bestreden vonnis de opzeg gegeven op 6 mei 1953 door beroepene Bellen, oorspronkelijke aanlegger, betreffende een perceel land dat beroepene Paenhuyzen, oorspronkelijke verweerder, van beroeper in huur houdt, geldig verklaard werd tegen 1 september 1955;

Overwegende dat beroepene Bellen eigenaar is geworden ingevolge notariële akte van 15 april 1953 van een perceel land, gelegen te Kortenaken, ter plaatse genaamd «Op de Zand», dat aan beroeper Janssens toebehoorde;

Overwegende dat beroepene Bellen niet betwist dat kwestig land aan beroepene Paenhuyzen in pacht werd gegeven doof beroeper; dat hij nochtans doet gelden dat gezegde pachtvereenkomst geen vaste datum heeft;

Overwegende dat de eerste rechter geoordeeld heeft dat het huidig geval onder toepassing valt van artikel 4 van de wet van 7 juli 1951; dat de pachtvereenkomst, gesloten tussen beroeper en beroepene Paenhuyzen en gedagtekend van 1 september 1949, niet tegenstelbaar was aan broepene Bellen bij gebreke aan vaste datum;

Overwegende dat artikel 1748 van het Burgerlijk Wetboek moet verklaard worden in het licht van artikel 1743, dat het principe stelt dat de betrekkingen tussen koper en pachter regelt in geval van verkoop;

Overwegende dat de verkoopakte van 15 april 1953,

verre van de koper toe te laten de pachter uit te drijven, hem verplicht de huur te eerbiedigen «die wettig zou kunnen bestaan»; dat door deze clause de verkoper niet alleen een overdracht van schuld-vordering heeft verwezenlijkt ten voordele van de koper, maar ook ten behoeve van de pachter heeft bedongen; dat de pachter op dit beding tegen de koper aanspraak mag maken, buiten de bepalingen van artikel 1743 krachtens de artikelen 1121 en 1165 van het Burgerlijk Wetboek (Cass., 16 januari 1953, Pas. 1953, I, 335; De Page, T. IV, n° 763B);

Overwegende dat de feitelijke omstandigheden ten genoegen van recht bewijzen dat de koper kennis heeft gekregen van de pachtovereenkomst getroffen tussen pachter en verkoper;

Overwegende dat de drie partijen alle drie in dezelfde gemeente, Kortenaak, wonen; dat het reeds hoogst onwaarschijnlijk voorkomt dat de koper onwetend zou geweest zijn, dat het gekocht goed niet vrij was; dat hij normaal moest denken dat deze bezetting geschiedde krachtens een regelmatige pachtovereenkomst des te meer daar zijn aandacht is moeten getrokken worden op de bedingen van de verkoopakte, die hem voorschreef «alle huur die er wettig zou kunnen bestaan» te eerbiedigen;

Overwegende dat de koper zeker kennis moet gekregen hebben niet alleen van het bestaan van de pacht, maar ook van zijn inhoud; vermits hij, enkele dagen na de aankoop, de pachter opzegde tegen 1 september 1955, datum van de aanvang van de pacht, slechts uitzonderlijk in de streek in gebruik;

Overwegende dat het kennis hebben van de pacht door de koper en het uitdrukkelijk beding van zijn verplichting gezegde pacht te eerbiedigen, het door artikel 1743 van het Burgerlijk Wetboek vereiste nopens de vaste datum onnodig maakt (De Page, T. IV, n° 766);

Overwegende dus dat de eerste rechter ten onrechte de opzeg van 6 mei 1953 geldig heeft verklaard;

Overwegende dat de eerste rechter zijn uitspraak in de vordering in vrijwaring, gericht door de aanlegger Paenhuyzen tegen Janssens uitgesteld heeft;

Overwegende dat het eerste vonnis hervormd wordt en dat de zaak in staat is om definitief beslecht te worden; dat het aan de rechtbank behoort de zaak tot zich te trekken om bij hetzelfde vonnis over de twee vorderingen, die verknocht zijn, recht te spreken;

Overwegende dat de beroepene Bellen verplicht is de pachtovereenkomst gesloten tussen beroeper Janssens en beroepene Paenhuyzen te eerbiedigen; dat de vordering in vrijwaring dus ongegrond is;

Om deze redenen,

De Rechtbank,

Zetelende in graad van beroep en tegenspraak;
Trekt de zaak tot zich en opnieuw wijzende:

Verklaart de vordering ten verzoeken van beroepene Bellen ingesteld ontvankelijk, doch ongegrond; wijst hem van zijn eis af met veroordeling tot de kosten;

Verklaart de vordering tot vrijwaring ten verzoeken van beroepene Paenhuyzen ingesteld insgelijks ontvankelijk doch ongegrond en veroordeelt hem tot de kosten van zijn vordering.

VREDEGERECHT TE MECHELEN-ZUID

20 juli 1956.

Rechter : M. De Ridder.

Advocaat : Mr Langohr.

Arbeidsongeval. — Begrip totale arbeidsonbekwaamheid.

Een blijvende arbeidsonbekwaamheid is totaal, wanneer het slachtoffer zich in de onmogelijkheid bevindt zich op regelmatige en normale wijze inkomsten te verschaffen, zelfs door de uitoefening van een ander beroep dan dat, hetwelk door hem werd uitgeoefend op het ogenblik van het ongeval. Om de graad van de blijvende arbeidsonbekwaamheid vast te stellen dient de rechter te onderzoeken wat het slachtoffer in de toekomst nog kan verdienen, rekening houdend met zijn leeftijd, zijn capaciteiten, zijn geschiktheid, zelfs bij een ander werkgever dan die, tegenover wie hij verbonden was bij het overkomen van het ongeval, en zelfs in een ander beroep dan datgene, hetwelk hij toen uitoefende; de rechter dient m. a.w. te schatten welke nuttige arbeid het slachtoffer nog kan verrichten.

De Graef t/Algemene verzekeringsmij Mercator.

Herzien de akte van vrijwillige verschijning dd. 20-4-56, waarin gevorderd werd «dat partijen het niet eens zijn over de graad van de blijvende gedeeltelijke werkonbekwaamheid, voortvloeiende uit voornoemd werkongeval; dat met het oog op de uiteindelijke regeling van dit geval, partijen om de aanstelling verzoeken van een geneesheer-deskundige die, ontslagen van den eed, als opdracht zal hebben, na vooraf de partijen bij aangetekend schrijven te hebben opgeroepen, de getroffen te onderzoeken, gebeurlijk alle nuttige stukken uit het bundel, geneeskundige getuigschriften en alle andere in te zien, de tegenwoordige toestand van dhr Jozef De Graef te onderzoeken in verband met het voorbeschreven ongeval en zich uit te spreken over de graad van de bestendige werkonbekwaamheid hierdoor ontstaan»;

Herzien ons vonnis dd. 20-4-56;

Gelet op het deskundig bericht dd. 7-6-56, op zelfde datum ter griffie neergelegd;

Gelet op ons vonnis dd. 6-7-56;

«Aangezien de deskundige de mening is toegedaan dat De Graef Jozef een blijvende werkonbekwaamheid overhoudt van 60% en dat het dragen van een orthopedisch toestel (guêtre) «onontbeerlijk» is evenals het dragen van een orthopedisch corset;

1. Datum der heling :

Aangezien deze, bij akkoord tussen partijen, werd vastgesteld op 1 januari 1956;

2. Blijvende werkonbekwaamheid :

A) Thesis van de N. V. Mercator :

Aangezien volgens N. V. Mercator, de deskundige ten onrechte de bestendige werkonbekwaamheid bij De Graef heeft geschat op 60%; dat de deskundige tot dit besluit is gekomen door de optelling van volgende twee elementen :

a) pseudo-arthrose na breuk van rechter tibia, met als gevolg vermindering van gemakkelijheid van staan en gaan, en vermindering van kracht van het rechter been : 45% werkonbekwaamheid volgens art. 278 der officiële belgische schaal tot vaststelling van de graad van invaliditeit (Regentsbesluit dd. 12-2-46);

b) breuk van lendenwervel, met stijfheid en pijnen en vermindering van het werkvermogen: 15% werkonbekwaamheid, volgens art. 31 d., g, van voormelde schaal;

Aangezien de N. V. Mercator voorhoudt dat de deskundige deze twee graden van werkonbekwaamheid (45% + 15%) niet eenvoudig mag optellen om te komen tot 60%, omdat zulks in strijd zou zijn met de gebruikelijke normen inzake arbeidsongevallen, zoals ook voorzien door voormelde officiële schaal tot vaststelling van de graad van invaliditeit;

dat bij berekening van invaliditeit wegens meervoudige verwondingen, die geen onderling verband hebben en verschillende functies treffen, of die in de eigenlijke zin van het woord samen niet één enkele incapaciteit vormen, het percentage van de 2de invaliditeit (in casu 15%) moet berekend worden op het overblijvend arbeidsvermogen (in casu 100% — 45% = 55%) na de eerste invaliditeit, met afronding naar de hogere eenheid;

dat in casu de meervoudige letsels een totaal zouden geven van 45% + (15% × 55%) 8,25% = afgerond 54%;

Aangezien de N. V. Mercator dan nog verder voorhoudt dat deze blijvende werkonbekwaamheid van 54% zou moeten teruggebracht worden op 50%; omdat volgens de deskundige, het dragen van een orthopedisch beenstuk en corset de toestand nog zou verbeteren;

B) Thesis van De Graef Jozef:

Aangezien De Graef Jozef voorhoudt dat hij 100% werkonbekwaam is;

C) Opvatting der Rechtbank:

Aangezien het verwerpen van de optelling 45% + 15% = 60% geen zin heeft vermits enerzijds het letsels betreft die verschillende functies treffen zodat het des te moeilijker wordt voor het slachtoffer om zich door een patroon te doen aanwerven, en vermits anderzijds uit de wet van 12 februari 1946, evenals uit de latere wetten die haar hetzij aangevuld, hetzij veranderd hebben, blijkt dat het barema, hetwelke de N. V. Mercator wil toegepast zien, niet verplichtend toepasselijk is op de slachtoffers van arbeidsongevallen (zie hierover: Vrederecht Seraing 16 december 1952, J. J. P. 1954, 286);

Aangezien een blijvende werkonbekwaamheid totaal is wanneer het slachtoffer zich in de onmogelijkheid bevindt om zich op regelmatige en normale wijze inkomsten te verschaffen, zelfs door de uitoefening van een ander beroep dan datgene hetwelk uitgeoefend werd op het ogenblik van het ongeval (Delaruwière en Namèche: Acc. du Travail, nr 177);

dat de rechter, om de graad der blijvende werkonbekwaamheid vast te stellen, dient te onderzoeken wat het slachtoffer in de toekomst nog kan verdienen, rekening houdend met zijn ouderdom, zijn capaciteiten zijn geschiktheid, zelfs bij een andere werkgever dan deze tegenover wie hij verbonden was bij het oplopen van het ongeval, en zelfs in een ander beroep dan datgene hetwelk hij toen uitoefende; dat m.a.w. de rechter dient te schatten welke nuttige arbeid het slachtoffer nog kan leveren (op cit. nr 186);

Aangezien de N. V. Mercator voorhoudt dat de deskundige rekening hield met die elementen om de graad van blijvende werkonbekwaamheid te schatten op 60%;

Aangezien zelfs, indien de deskundige rekening heeft gehouden met die elementen, zijn besluiten niet meer zijn dan een richtlijn voor de rechtbank, die niet gehouden is deze te aanvaarden;

Aangezien de deskundige, wanneer hij de bestendige werkonbekwaamheid bij De Graef op 60% schat, enkel rekening heeft gehouden, met dezes physiologische toestand, zoals deze wordt beschreven in algemene barema's naar dewelke de deskundige verwijst;

Aangezien het slachtoffer De Graef 50 jaar oud is, nog steeds «metselaar-diender» was, hetgeen geen grote beroepsontwikkeling doet vermoeden, niet zeer vatbaar meer is voor het aanleren van een nieuw beroep vermits de deskundige van oordeel is: «de readaptatie geschiedt niet meer zo gemakkelijk als op jeugdige ouderdom»; dat daarenboven de deskundige vaststelt dat De Graef zich van twee wandelstokken moet bedienen om zich voort te bewegen; dat bij het voorover en achteroverbuigen hij pijnen heeft in de wervelkolom; dat de buigingsbeweging zeer beperkt is; dat het rechterspronggewricht aangedaan is van een sterke stijfheid die de strekkings- en buigingsbewegingen fel hinderen; dat het been niet aaneengewassen is en er een vals gewricht bestaat: dat een sterke ontkalking van de voetwortel en het rechter scheenbeen te bestatigen is; dat de breuk van de wervelkolom pijn veroorzaakt; dat hij bijzondere apparaten moet dragen!

Aangezien meer dan drie vijfden der mannelijke werklozen een ouderdom hebben gaande van 40 tot 65 jaar; zodat Marcelle Leclercq in een studie «L'Emploi en le chômage des femmes dans l'Industrie Belge», verschenen in de «Revue Belge de sécurité sociale», jaargang 1956, bl. 40 tot volgend besluit komt: «en conclusion, si nous additionnons les groupes d'âge de chaque partie, nous constatons qu'un peu plus de la moitié des chômeuses (52,4%) ont moins de 40 ans, et que plus des trois cinquièmes (63,3%), des chômeurs ont entre 40 et 65 ans»;

Aangezien wanneer de werkgelegenheid voor mannelijke werknemers boven de 40 jaar, in gewone omstandigheden, reeds zeer moeilijk te vinden is, men, rekening houdend met de hoge ouderdom van De Graef, met zijn gebrek aan voldoende ontwikkeling, met zijn grote moeilijkheid om een nieuw beroep aan te leren, met zijn ellendige lichamelijke toestand waardoor het hem onmogelijk is zich in gelijk welk beroep te doen aanwerven, moet besluiten dat hij, tengevolge zijn opgelopen arbeidsongeval, totaal verloren is voor de arbeidsmarkt;

Aangezien in die omstandigheden, de bestendige werkonbekwaamheid bij De Graef dient bepaald te worden op 100% vanaf eerste januari 1956, zijnde de datum der consolidatie;

Aangezien het basisloon 43.345,50 fr. bedraagt;

Gelet op art. 2, 30, 32, 33, 35, 37 en 41 der wet van 15-6-35.

Om deze redenen:

Wij vrederechter, oordelende op tegenspraak en in eerste aanleg, zeggen voor recht dat de graad van bestendige werkonbekwaamheid bij De Graef Jozef vanaf 1-1-1956 vastgesteld wordt op honderd procent (100%), veroordelen de N. V. Mercator om aan De Graef Jozef de wettelijke vergoedingen, voorzien door de wetgeving op de arbeidsongevallen, uit te betalen, berekend op een basisloon van 43.345,50 fr. en aan een graad van bestendige werkonbekwaamheid van 100%; veroordelen de N. V. Mercator tevens om aan De Graef Jozef een ledereen «guêtre» voor het rechterbeen af te leveren, evenals een «corset» voor de wervels; veroordelen de N. V. Mercator tot de kosten van het geding.

POLITIERECHTER TE HERENTALS

22 november 1955.

Rechter : M. Bleeckx.

Advocaat : Mr. Lambrechts, loco de Fleurquin.

Spoorwegen. — Onregelmatig reisbiljet. — Meesterknecht niet gerechtigd tot weekabonnement. — Toetredingscontract.

Een biljet, gebruikt in andere voorwaarden dan die, welke bepaald zijn door de reglementen op het vervoer der reizigers, is ongeldig.

Meesterknechten zijn uitgesloten van het voordeel van de weekabonnementen voor werklieden.

Hij die op het werk de leiding heeft van 5 à 6 man, is geen gewoon handarbeider, die kan genieten van het voordeel van een weekabonnement.

De reizigers nemen de door de reglementen gestelde voorwaarden aan tengevolge van een toetredingscontract, zodat het bedrag der schade bij overeenkomst geregeld is; niets belet de strafrechter ter zake rekening te houden met het strafbeding of met de in der minne vastgestelde schadevergoeding.

O. M. en N. M. B. S. b. p. t/De Ceuster.

Gehoord de burgerlijke partij in haar eis, vragende als schadevergoeding de som van 3.375 fr.;

Aangezien een biljet gebruikt in andere voorwaarden dan diegene, voorzien door de reglementen op het vervoer der reizigers ongeldig is (K.B. 4-4-1895, art. 3, al. 2);

Aangezien de meestergasten uitgesloten zijn van het voordeel van de weekabonnementen voor werklieden (algemeen reglement van exploitatie - 2e deel - reizigers en reisgoed - bundel III - abonnementen in binnenverkeer en gemengd verkeer 1927 art. 92 en 93);

Aangezien betichte ontkent meestergast geweest te zijn, verklarende rond 24-11-1954 in dienst getreden te zijn als metser met belofte na maanden loonsopslag te krijgen en een bevordering tot werkleider. Hij verklaart dat zijn loon in het begin 28,50 fr. per uur bedroeg en dit onder het barema was (28,65 fr. in Antwerpen), dat 15 dagen nadien zijn patroon hem opslag gegeven heeft zonder iets te zeggen en zonder hem te zeggen dat hij hem als meestergast benoemde en nooit nadien tot meestergast benoemd heeft, dat hij alsdan betaald werd aan 30 fr. per uur en dit tot hij is aangegaan (13-5-1955) en dat hij steeds met de hand medegewerkt heeft. Hij verklaart dat hij thans als werkleider werkt en 10.000 fr. per maand verdient.

Aangezien betichte nog beweert dat hij zijn verklaring aan de treinpolitie, toegevend dat hij meestergast was bij de firma Spiessens sinds 16-12-1954, aflegde om geen last te hebben met Spiessens;

Aangezien hij aanstipt dat hij coffrage stelde en dat de treinpolitie dit zou gezien hebben maar dat hij anderzijds ter zitting ook bekend dat de leiding van 5 à 6 man hem toevertrouwd was;

Aangezien uit dit laatste feit alleen spruit dat hij geen gewoon handwerker was, die kon genieten van het voordeel van een weekabonnement zoals dit blijkt uit artikelen 92 en 93 van voormeld reglement;

Aangezien er ten voordele van betichte verzachtende omstandigheden bestaan omwille van zijn goed voor gaande;

Wat de eis der Burgerlijke Partij betreft :

Aangezien de burgerlijke partij opvordert 45 dagen aan 75 fr. per dag, of tesamen 3.375 fr., dat dit bedrag van 75 fr. samengesteld is op grond van art. 64 cijfer 4b der officiële verzameling der tarieven voor reizigers en bagage bundel I (1951) en 64 cijfer 4b der zelfde verzameling bundel II (1952) als volgt : 25 fr. vast recht + het dubbel van de prijs van een enkel biljet aan de normale tarief 2 × 29 fr., samen 83 fr., herleid tot 75 fr.;

Aangezien de reizigers de voorwaarden geregeld door de reglementen aannemen tengevolge van een toetredingscontract en het bedrag der schade alsoo conventioneel geregeld is en niets de strafrechter belet er ter zake rekening mee te houden met de strafclausule of in der minne vastgestelde schadevergoeding (Cass. 14-3-1939) (Pas. 1939 1-140); dat het vast recht inderdaad kan beschouwd worden als een forfaitaire tussenkomst in kosten spruitende uit de controle en de schade voortkomende uit de niet opgespeurde gevallen.

BOEKBESPREKING

Robert Senelle. — Ministerraad. — Administratief Lexicon. M. 3 (27 p. over twee klommen). 1956.

De evolutie van het staatsrecht brengt mede dat de ministerraad een organisme is geworden dat tijdens de laatste jaren in het publiek leven van ons land een steeds groter belang heeft gekregen. Toch is er in de rechtsliteratuur slechts weinig te vinden over de bevoegdheden en de werking van deze raad, zodanig zelfs dat tegen de gewoonte in van het Administratief Lexicon de heer Senelle in de verhandeling, welke hij thans heeft doen verschijnen, zelfs geen bibliographie bij zijn uiteenzetting heeft kunnen voegen. Buiten enkele passages uit de leerboeken over staatsrecht uit de laatste jaren zou er trouwens weinig te vinden zijn buiten de interessante lezing van 1947, welke door Graaf de Lichtervelde gehouden werd in de Koninklijke Belgische Academie.

De synthetische verhandeling welke thans onder het trefwoord « Ministerraad » door de heer Senelle gepubliceerd werd in het Administratief Lexicon, zal dan ook bij vele beoefenaars van het publiek recht uiterst welkom zijn. De auteur, auditeur bij de Raad van State, die reeds sedert enkele jaren adjunct-cabinetschef is van de Eerste Minister, was door het ambt, dat hij uitoefent, bijzonder aangewezen om dit trefwoord te behandelen.

Na toelichting van enkele essentiële begrippen gaat de auteur het ontstaan na van de Ministerraad, die reeds zeer vroeg in ons staatsleven de strekking heeft aangenomen uit te groeien tot een permanente instelling. Stilaan beginnen zekere wetten aan de ministers in raad vergaderd bepaalde functies op te dragen tot, na 1914, de raad stilaan beschouwd wordt als een gesteld lichaam « waarvan de invloed zich zeer snel in het Belgisch staatsbleed doet gevoelen ».

Na deze grondslagen van de instelling beschreven te hebben, onderzoekt de heer Senelle de bevoegdheid van de Ministerraad, zoals die werd voorgeschreven door de Grondwet, door de wet of door koninklijke besluiten en telkens in verband ofwel met maatregelen van algemene aard, ofwel met individuele maatregelen. Het is een uitvoerige opsomming geworden, die des te beter het belang van de Ministerraad in ons staatsbestel onderlijnt.

Hoe werkt nu deze raad van ministers? Dit wordt onderzocht in het derde hoofdstuk van de verhandeling, dat betrekking heeft op het voorzitterschap, — dat thans op onbetwiste wijze wordt uitgeoefend door de Eerste Minister, — het ondervoorzitterschap, de organisatie van de secretarie en het opstellen van de notulen.

Eindelijk handelt de schrijver over de sub-commissies die bestaan in de schoot van de Ministerraad, zoals het begrotingscomité, het ministerieel comité voor economische coördinatie en het interministerieel comité van het gezin, waarbij telkens de bijzondere bevoegdheid van deze sub-commissies wordt aangegeven.

Als slot komt er nog een hoofdstuk over de administratieve diensten van het voorzitterschap van de raad.

Deze verhandeling heeft voor de eerste maal in ons Belgisch recht al de juridische gegevens verzameld die betrekking hebben op de raad van ministers, het is daarom een kostbaar stuk werk. Het is uitstekend gefundeerd in onze politieke geschiedenis en de tekst geeft de mededeling van enkele tot nog toe haast ongekende documenten, waarbij het reglement betreffende de vergaderingen van de raad der ministers, reeds uitgewerkt in 1847 door het ministerie Lebeau, niet het minst interessant is.

Het is gelukkig dat de uitgave van het Administratief Lexicon de aanleiding was tot de samenstelling van een voor ons staatsrecht zo zeer onontbeerlijk werkje.

René Victor.

BALIELEVEN

VLAAMSE CONFERENTIE DER BALIE VAN ANTWERPEN

Voordracht van Mr L. Rombaut

Op donderdag 4 oktober waren de leden van de Vlaamse Conferentie der Balie van Antwerpen samengeroepen in de stemmige bovenzaal der Patisserie Blumer om er een voordracht te horen van onze confrater Mr Louis Rombaut betreffende zijn bevindingen gedurende de reis, die hij ondernam naar Congo, tijdens het gerechtelijk verlof. Spreker, die deel uitmaakt van de commissie van koloniën der Kamer van Volksvertegenwoordigers, heeft in deze hoedanigheid de gelegenheid gehad gedurende enkele weken het Belgisch overzees gebied te bereizen en de zeer vele wetenswaardigheden die hij aan zijn confraters der Antwerpse Balie zou mededelen, had hij op de dagorde doen aankondigen als « Een wandeling door Belgisch Congo ».

De voorzitter der Conferentie, Mr Bruno Wuyts, onderlijnde in zijn inleiding, naast de verdiensten van de spreker, de zeer grote actualiteit van het behandelde onderwerp in verband met de heftige beroering die overal heerst in het Vlaamse land naar aanleiding van de taaltoestanden in Congo en van het berucht geval van rechter Grootaert.

Mr Rombaut wist de zeer talrijke confraters, die waren opgekomen, gedurende bijna twee uren te boeien door zijn uiteenzetting die werkelijk met gespannen aandacht werd beluisterd.

Er werd de aanwezigen een breed tafereel opgehangen van al de belevenissen die Mr Rombaut tijdens zijn reis had medegemaakt, waarbij te pas kwamen zowel pittoreske reisavonturen en beeldrijke schildering van het koloniale leven in stad en land, als uiterst belangrijke uitweidingen over de essentiële economische, politieke en ethnografische aangelegenheden, die zich voordoen in ons overzees gebied.

Uit de oneindig vele gegevens, die hem tijdens zijn reis voor ogen waren gekomen, wist Mr Rombaut een gelukkige greep te doen en hij slaagde er voortreffelijk in de nieuwsgierigheid van zijn confraters betreffende zoveel vraagstukken, waarover de meeste leken slechts vage gegevens kennen, volledig te bevredigen.

Niet het minst belangrijk was de uiteenzetting van de spreker over de taaltoestanden in Congo. Hij heeft de gelegenheid gehad te Elisabethstad in de meest verschillende middens gegevens te verzamelen betreffende het geval van rechter Grootaert en het is hem aldus uitstekend mogelijk geweest te kunnen bevestigen dat deze hoogstaande magistraat op de meest onrechtvaardige wijze door de heren van het Hof van Beroep te Elisabethstad is « gezocht » geworden, uitsluitend wegens het feit dat hij de moed heeft gehad Nederlandse vonissen in Belgisch Congo uit te spreken. Mr Rombaut gaf hierbij aan de aanwezigen enkele staaltjes van de kwade trouw met dewelke volstrekt onrechtvaardige aantijgingen tegen rechter Grootaert worden uitgebracht en hoe de meest eerlijke van zijn bedoelingen worden verdraaid en tegen hem worden uitgespeeld. Het ware ten eerste wenselijk dat dit gedeelte der zo interessante voordracht van Mr Rombaut zonder verwijl in de pers zou kunnen gepubliceerd worden, daar het beter dan wat ook van aard is om een schril licht te werpen op de schandelijke onrechtvaardigheid waarvan de heer Grootaert het slachtoffer is.

Het laatste gedeelte van de voordracht van Mr Rombaut was gewijd aan de verhouding tussen de blanke en de zwarte bevolking. Hij verklaarde zich een partijganger van een steeds verder doorgedreven ontvoogding van de autochtonen en deelde zijn optimistische overtuiging mede dat er geen gevaar dreigde voor de goede verstandhouding in ons overzees gebied tussen blanken en zwarten.

Deze zo inhoudrijke en passionante spreekbeurt werd van harte door de aanwezigen toegejuicht en de voorzitter dankte de spreker van harte in naam van al de aanwezigen.

CONFERENCE DU JEUNE BARREAU D'ANVERS

De plechtige openingszitting van de Conférence du Jeune Barreau d'Anvers zal plaats hebben op zaterdag 27 oktober a.s., te 15 uur.

De openingsrede zal worden uitgesproken door Mr Paul Goemans, die onderwerp heeft gekozen: « Cicero of de bekoringen van de Senator ». Deze openingsrede zal gehouden worden in de zaal van het Assisenhof ten Gerechtshove.

TAALKUNDIGE KRONIEK

Uittreksel uit Dalschot's Opstelwoordenboek

Niet in de handel.

Archief : (archives; Archiv; archives, records).

Ep. Kadastraal, nationaal, notarieel, geheim, omvangrijk, openbaar, kostbaar.

Ww. Het — naporen, naslaan, rangschikken. Naar het — gaan.

Ss. Gemeente-, oorlogs-, politie-, rijks-, staats-, verzekering-, ... -bewaarder, -blad, -bureel, -gebouw, -hersteller, -stuk, -wezen.

Archivaris : vr. archivaresse.

Ep. Provinciaal.

Ss. Adjunct-, gemeente-, hoofd-, klerk-, rijks-, secretaris-.

Arglist : — bij het nakomen der verbintenissen. Fr.: dol.

Argument :

Ep. Droog, klaar, geleerd, wetenschappelijk, steekhoudend, doorslaand, (on)duidelijk, zwak, betwistbaar, (on)aanvaardbaar, (on)juist, duister, eenvoudig, degelijk, ingewikkeld, buitengewoon, gebrekkig, vals, onnozel, dubbelzinnig, twijfelachtig, bondig, uitmuntend, zonderling, verwerpelijk, (on)verdedigbaar, afdoend.

Ww. Aanvaarden, verwerpen, verdedigen, begrijpen, afwijzen, verwerpen, ontwikkelen, uitwerken, betwijfelen, vernietigen...

Argumentum : ad hominem, ad rem, a posteriori, a priori.

Argwaan : (Fr.: soupçon).

Ep. Volkomen. Zonder — : de bonne foi.

Ww. De — opwekken van, hebben, voeden, wekken, koesteren, krijgen. De — van zich afwenden. De — bij iem. wegnemen. Op —wekkende wijze. De — woont in iem. hart.

Arme :

Ep. Schamele, stille, fatsoenlijke, huiszittende, brutale, sluwe, gelaten, nederige, onverschillige... De algemene armen (L'assistance publique).

Ww. Troosten, minachten, (onder)steunen, helpen, verdrukken, plagen, beklagen, verschoppen, verstoten, bespotten, bezoeken, opruien, misleiden. De — lijdt gebrek, bedelt, vraagt aalmoes.

Ss. Gemeente—n, huis—n, stads—.

Armen arts, -bedeling, -belasting, -bevolking, -buurt, -commissie, -dokter, -fonds, -geld, -gesticht, -geneesheer, -goed, -graf, -inrichting, -kamer, -kas, -last, -loterij, -praktijk, -raad, -recht, -rekening, -school, -staat, -stand, -statistiek, -vergadering, -verpleging, -wet, -wetgeving, -wijk, -zaak, -zorg, -apotheek.

Arrest : (arrêt; Arrest; arrest).

Ep. Streng, aangevallen, bekend, contumacieel, crimineel, executoriaal, conservatoir, vindictoir, vernietigend, veroordelend, verzwaard, vrijsprekend, voorlopig, licht, zwaar...

Ww. In — nemen, houden, zitten, zijn. Iem. — geven. — krijgen.

Ss. Voor-, huis-, kamer-, kwartier-, provoost-, scheeps-, (arrêts simples), school-, stads-, vesting-, appel-, cassatie-, eind-, gelegenheids-, standaard-, straf-, verstek-, wijzing-, hut-, (arrêts forcés).

Arrest van goederen, van de Hoge Raad.

Arrondissement :

Ep. Uitgestrekt, aangrenzend, rijk, administratief, opvoerig, bevolkt, gerechtelijk, militair, maritiem, mineologisch...

Ww. Uitbreiden, indelen, vergroten, verkleinen, besturen, industrialiseren.

Ss. Mijn-, rivier-, school-, waterstaats-.

-sbetaalmeester, -sbibliotheek, -scommissaris, -sdienst, -sgewijze, -shoofdplaats, -shoofdstad, -sijker, -singeneur, -sinspecteur, -snotaris, -srechter, -srechtbank, -sschoolopziener, -sstaat.

TIJDSCHRIFTEN

Algemeen Fiscaal Tijdschrift, n° 1, september 1956 :

Dr Jur. A. Samyn : Wateringsbelasting. — J. G. Leyssen : Geschiedenis der belastingen in onze gewesten.

Nederlands Juristenblad, afl. 34, 6 oktober 1956 :

Mr J. W. van der Zanden : Het Zeekaneel van Suez. — Mr W. P. Heere : Het binnenkomen van vreemde militaire luchtvaartuigen in vredetijd. — Mr W. Diamand : Nogmaals : Duitse schadevergoeding voor Nederlandse nazi-slachtoffers. — A. Witzel : Het nieuwe oproepingssysteem en de betaalde waarschuwing.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie : n° 4461, 6 oktober 1956 :

Prof. Mr J. H. Beekhuis : Bezit en detentie in verband met het ontwerp-Meijers (II). — Boekbespreking door Prof. Mr I. Kisch : Trustrecht en Bewind, Mr C. E. Uniken Venema.

Nederlands Tijdschrift voor Internationaal Recht, afl. 4, oktober 1956 :

M. H. van Hoogstraten : Quelques notes sur la Conférence de La Haye de droit international privé (II). — The International Court of Justice. — Admissibility of hearings of petitioners by the Committee ou South West Africa, door J. H. W. Verzijl. — M. van der Goes van Naters : Les fondements du droit parlementaire européen. — J. G. Sauveplanne : Les limitations ratione temporis dans l'application de la clause facultative. — W. J. Ford : Resistance movements in occupied territory.

Journal des Tribunaux, n° 4210, 7 octobre 1956 :

J. Barrere : L'adoption dans le démocraties populaires. — Jurisprudence.

Revue Pratique du Notariat Belge, 2403e livraison, septembre 1956 :

R. O. Dalcq : Responsabilité notariale. — Examen de jurisprudence.

Juris Classeur Périodique. — La Semaine Juridique, n° 40, 30 octobre :

M. Poussière : La loi du 18 juni 1956 sur les dommages de guerre (suite). — La loi du 4 août 1956 relative à l'imputation, sur la créance du sinistré, des acomptes reçus à un autre titre que la législation des dommages de guerre.

Recueil Dalloz de Doctrine du Jurisprudence et de Législation, 31e achier, 1956, 29 septembre :

R. Savatier : La fixation des dommages-intérêts par le juge, sans référence ostensible à un barème jurisprudentiel. — H. de La Paumelière : L'infraction de blessures involontaires, fait unique, et sa répression en cas de pluralité de victimes. — V. Delacroix : La responsabilité du dommage causé par un mineur délinquant évadé d'un centre d'accueil. — René Rodière : Les services de transports publics de voyageurs et les infractions à leur coordination. — J. B. : Le calcul des émoluments des avoués dans les instances en dommages-intérêts, en cas de partage de responsabilité. — Jean Brunet : L'assiette des cotisations de sécurité sociale.

32e cahier, 6 octobre 1956 :

Paul Decroux : La mariage des Français et des étrangers au Maroc.

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad